

КИЇВСЬКА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА З ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ВРЯДУВАННЯ

ДИПЛОМНА РОБОТА

**«Вплив збройних конфліктів на довіру громадян до
Міжнародного кримінального суду»**

Студентка: Жабчик Дарина
Наукова керівниця: Рабінович Марина

Для здобуття освітнього ступеня: Магістр
за спеціальністю: 281 Публічне управління та адміністрування

Київ 2025

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	4
ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	7
АНАЛІТИЧНА РАМКА.....	12
<i>Концептуалізація основних змінних.....</i>	<i>12</i>
<i>Теоретичні підходи та формулювання гіпотез.....</i>	<i>13</i>
МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН	15
<i>Методологічний підхід</i>	<i>15</i>
<i>Операціоналізація основних змінних та збір даних.....</i>	<i>17</i>
<i>Етапи емпіричного аналізу</i>	<i>19</i>
РЕЗУЛЬТАТИ	21
<i>Збір та підготовка даних.....</i>	<i>21</i>
<i>Тестування гіпотез</i>	<i>22</i>
<i>Результати аналізу</i>	<i>23</i>
ДИСКУСІЯ.....	27
ПРОПОНОВАНІ ЗМІНИ ДО ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33
ДОДАТОК 1.....	40
ДОДАТОК 2	44

АНОТАЦІЯ

У цій роботі досліджено, як збройний конфлікт впливає на рівень довіри громадян до Міжнародного кримінального суду у країнах, що зазнали збройного конфлікту, порівняно з мирними державами. Теоретичною основою дослідження є академічна дискусія між двома групами науковців: одні стверджують, що досвід збройного конфлікту посилює довіру до Міжнародного кримінального суду, інші – що він її підриває. Методологія базується на підтверджувальному кількісному аналізі з використанням t-test та поетапного моделювання лінійної регресії на основі даних з 65 країн в середовищі R. Враховано вплив ратифікації Римського статуту, довіри до національних судових інституцій, рівня корупції, рівня демократії, рівня економічного розвитку та загального рівня безпеки та конфліктної напруги в країні. Виявлено наявність статистично значущого негативного зв'язку між збройним конфліктом та рівнем довіри громадян до Міжнародного кримінального суду й позитивного зв'язку між довірою громадян до національної судової системи та довірою громадян до Міжнародного кримінального суду, тоді як інші контрольні змінні не продемонстрували статистичної значущості.

Ключові слова: Міжнародний кримінальний суд, збройний конфлікт, довіра до національних судових інституцій.

Кількість слів: 8949

ВСТУП

В науковому середовищі затвердилась думка про те, що легітимність міжнародної інституції залежить від її сприйняття пересічними громадянами по всьому світі (deGuzman, 2011). Для міжнародних юрисдикційних органів надзвичайно важливим є уявлення громадськості про міжнародну систему правосуддя, оскільки їхнє існування повинно ґрунтуватись на попередній демократичній згоді (Glasius, 2012).

Впевненість громадян в легітимності інституції відіграє ключову роль в легітимізації таких інституцій як Міжнародний кримінальний суд (далі – МКС). Довіра громадян до МКС має вирішальне значення для його ефективності у контексті забезпечення правосуддя та притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні злочинів міжнародного характеру, передбачених Римським статутом МКС. Довіра громадян до МКС виступає не лише індикатором його легітимності, але також критичним елементом залучення держав до співпраці з МКС (Chapman & Chaudoin, 2020). Як зазначають Danner & Simmons (2007), громадська довіра до МКС сприяє ефективній взаємодії держав, потерпілих та самого МКС, посилюючи здатність МКС виконувати свій мандат.

Роль МКС в контексті міжнародного поствоєнного правосуддя стрімко зростає, проте напрям зв'язку між збройним конфліктом (далі – ЗК) та довірою громадян до МКС залишається недостатньо вивченим. При чому така проблема зустрічається як в країнах-учасниках ЗК, так і в мирних країнах. Саме в умовах ЗК актуалізується очікування справедливості, а міжнародні інституції, зокрема МКС, потрапляють в центр уваги як потенційні виконавці цього запиту (Simmons & Danner, 2010). В таких умовах формується ключове уявлення про те, чи здатен МКС виконувати свої функції, бути неупередженим та ефективним (Justwan та ін., 2021). Тому дослідження довіри громадян до МКС без урахування контексту ЗК може бути неповним або спотвореним.

У низці наукових досліджень стверджується, що ЗК здатні підвищувати довіру громадян до МКС, оскільки наразі він виступає головною міжнародною інституцією, робота якої спрямована на розслідування і притягнення до відповідальності винних у вчиненні воєнних та інших міжнародних злочинів (Simmons, & Danner, 2010). Найбільш імовірно, постраждалі громадяни сприймають МКС як найкращий варіант для покарання злочинців, оскільки особистий досвід пережитого насильства призводить до відмови від національного правосуддя на користь міжнародного. Як пояснюють Aloyo, Dancy & Dutton (2022), значною мірою це пояснюється тим, що особи, які стали жертвами або свідками насильства, втрачаються довіру до національної системи правосуддя, особливо якщо вони переконані, що держава була неспроможною або

незацікавленою в покаранні винних. Саме тому в умовах ЗК МКС, на думку постраждалих громадян, здається найбільш надійною альтернативою неефективним або упередженим національним судам.

Однак, інша когорта науковців робить висновки про те, що ЗК мають властивість знижувати довіру до МКС, ставлячи під сумнів його легітимність, ефективність, а отже й існування (Eberechi, 2009). Meernik & King (2014) стверджують, що найбільш стрімко довіра до МКС знижується у громадян, які стали жертвами або свідками насилля. Саме тому вони схильні відкидати МКС як механізм постконфліктного правосуддя, особливо коли сприймають його нелегітимним, інструментом іноземного втручання або таким, діяльність якого суперечить інтересам їх держави (Meernik & King, 2014). В таких випадках, національні судові установи видаються постраждалим громадянам більш неупередженими та такими, які діють в інтересах народу, відгороджуючись від впливу міжнародних структур, іноземних держав, або інших ворожих суб'єктів. Більше того, діяльність національних судів частіше кореспондує культурним та соціальним особливостям відповідного суспільства, що підвищує імовірність отримати перевагу над міжнародними судовими органами, зокрема МКС, як це сталося в Лівії (Eshkal, 2019).

При цьому, у наявній літературі прослідковується низка змістовних та методологічних прогалин. Так, більшість наявних досліджень зосереджені на довірі громадян до МКС у тих країнах, де МКС був залучений до розслідувань (Zvobgo, 2019; Eshkal, 2019). Проте, фокус на таких країнах не дозволяє робити висновки про наявність впливу ЗК на довіру громадян до МКС, оскільки поза увагою залишаються держави, в яких громадська думка про цю інституцію також формується, але які не мають досвіду ЗК, або ті, де конфлікт мав місце, проте МКС не проводив офіційних розслідувань. Попри те, що концентрація на країнах, в яких МКС безпосередньо здійснював свій мандат, є важливою, все ж це призводить до неточних результатів та не дозволяє оцінити ширший і загальний зв'язок між ЗК та довірою громадян до МКС. Це суттєво обмежує можливість порівняння та не дозволяє зробити висновки про глобальні тенденції у зміні довіри громадян до МКС внаслідок ЗК.

Крім того, фокус наявних емпіричних досліджень спрямований на детальне вивчення окремих кейсів, а в основі таких досліджень лежать різні якісні методиологічні підходи. Найбільш часто використовуються глибинні та напівструктуровані інтерв'ю й фокус-групи з громадянами, які безпосередньо постраждали від насильства під час ЗК та взаємодіяли з МКС. Такі підходи дають можливість здійснити глибокий аналіз індивідуального досвіду та зробити висновки про рівень довіри окремих категорій осіб до МКС, але не дають змоги виявити глобальні закономірності напряму зв'язку між ЗК й довірою до МКС. Більше того, за такого підходу, стає ще складніше виявити тенденції динаміки

громадської довіри до МКС залежно від факту ЗК, оскільки тут з'являються більш критичні змінні: соціальна ідентичність та очікувані витрати на суд (Justwan та ін., 2021), демографічні показники респондентів (вік, стать, походження, освіта, доходи) (Rhea & Meldrum, 2015), історичний контекст (Meernik, 2014).

Відтак наявні дослідження не надають чіткої відповіді на питання про те, як саме ЗК впливають на довіру до МКС у широкому міжнародному контексті.

Виходячи з цього, я ставлю наступне **аналітичне запитання**: Як збройні конфлікти впливають на довіру громадян до МКС? Також я формулюю додаткове підпитання: Чи змінюється цей вплив залежно від таких факторів, як ратифікація Римського Статуту, довіра до національних судових інституцій, рівень корупції, рівень демократії, рівень економічного розвитку, а також загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні?

В основі цієї роботи лежить **підтверджувальний дизайн**, оскільки він дозволяє систематично перевірити напрямок впливу ЗК на довіру до МКС на основі вже існуючих теорій і припущень.

Перевага підтверджувального дизайну полягає в тому, що він дає змогу надати емпіричну оцінку сформульованим гіпотезам, зокрема використовуючи статистичні методи аналізу. Це особливо важливо у випадку, коли має місце наукова дискусія між прихильниками двох протилежних підходів. В межах цього дослідження підтверджувальний дизайн дозволяє здійснити системний і кількісний внесок у цю дискусію, шляхом використання глобальних баз даних для порівняння ситуації у 65 країнах. Це дозволяє зробити узагальнені висновки для широкого кола географічних, політичних, та інституційних контекстів.

Даний підхід має обмеження, зокрема, підтверджувальний дизайн зосереджений на перевірці вже наявних припущень, тому не враховує нові ідеї та складність такого явища, що досліджується.

Ця робота містить кілька основних розділів. У розділі «Огляд літератури» здійснено аналіз наукової дискусії навколо впливу ЗК на довіру до МКС. У розділі «Аналітична рамка» представлено аналітичну рамку, гіпотези та концептуалізацію ключових змінних. Розділ «Методологічний дизайн» містить опис методологічного підходу дослідження, збору даних, операціоналізації змінних, та етапів емпіричного аналізу. У розділі «Результати» викладено результати збору та обробки даних, тестування гіпотез, інші результати емпіричного аналізу. У розділі «Дискусія» міститься інтерпретація результатів, вписання їх в існуючу наукову дискусію, а також пропозиції для подальших досліджень. У розділі «Пропоновані зміни до публічної політики» сформульовано рекомендації до публічної політики для підвищення рівня довіри українців до МКС на основі результатів дослідження. Далі подано «Список використаних джерел», «Додаток 1», який містить код в середовищі R, та «Додаток 2», який містить зведену таблицю даних по країнах.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Наявна література про діяльність МКС відображає різноманітність поглядів щодо зв'язку між ЗК та довірою громадян до МКС. Дослідження вказують на те, що ЗК можуть створювати як виклики, так і можливості для МКС.

Науковці підкреслюють важливість сприйняття громадянами легітимності інституції. Звертаючись до прикладу Північної Уганди й розглядаючи його в дуже нормативному світлі, Branch (2007) стверджує, що міжнародне кримінальне переслідування може бути легітимним лише за умови попереднього громадського обговорення, а діяльність МКС повинна відбуватися у співпраці з демократичними силами, а не виключно за ініціативою уряду або прокурора. Dutton і Sterio (2022) демонструють, коли аудиторія не вважає МКС легітимним органом, то ймовірність його подальшої підтримки урядом буде значно знижена.

Більше того, для проведення розслідувань, збору доказів та притягнення обвинувачених до суду МКС необхідна локальна співпраця. Народна довіра сприяє цій взаємодії (Chapman & Chaudoin, 2020). Переконання щодо неупередженості МКС мають вирішальне значення, а особи, які вважають суд ефективним, більш схильні підтримувати його (Zvobgo, 2019). В той час, як опір громадян часто підриває готовність уряду до комунікації з МКС (Justwan та ін., 2021).

З одного боку, існують наукові дослідження, які вказують на те, що збройні конфлікти можуть посилювати суспільну важливість МКС, адже наразі він є провідним міжнародним механізмом для розслідування воєнних злочинів та притягнення винних до відповідальності. Simmons і Danner (2010) стверджують, що під час ЗК легітимність МКС має тенденцію до зростання, тому що суд виступає інструментом примусу до зменшення насильства та сприяння мирним переговорам, виконуючи важливу роль у міжнародних зусиллях із встановлення справедливості. МКС розглядається також як ключовий момент у боротьбі з сексуальним насильством та іншими злочинами під час збройних конфліктів, що сприяє зміцненню громадської підтримки його місії (Bernard & Durham, 2014).

Aloyo, Dancy & Dutton (2022) виявили, що у державах, які пережили масове насильство та порушення прав людини, громадяни віддають перевагу покаранню винних через міжнародні судові процеси. З великою ймовірністю МКС сприймається як найкращий варіант для переслідування злочинців, оскільки особистий досвід насильства призводить до відмови від національного правосуддя на користь міжнародного через зневіру у національних судових органах (Aloyo, Dancy & Dutton 2022).

Dutton & Sterio (2022) припускають, що у разі успішного розслідування МКС злочинів, скоєних під час війни в Україні, значно підвищиться довіра до МКС

серед громадян по всьому світу. Активне висвітлення діяльності МКС в середовищах ЗК, як російсько-українська війна, може підвищити обізнаність громадськості та підтримку ролі МКС у боротьбі з воєнними злочинами (Selvarajah & Fiorito, 2023).

Більше того, ЗК мають здатність сприяти позитивним змінам у довірі навколо МКС ще й тому, що він має попереджувальний та стримуючий ефект (McAllister, 2023).

З іншого боку, поширеною є думка, що ЗК часто призводять до зниження довіри до МКС серед громадськості. Під час таких кризових періодів зростає скептицизм щодо здатності МКС належним чином реагувати на воєнні злочини або справедливо здійснювати правосуддя, що підриває довіру до суду. Це може бути зумовлено як урядовою пропагандою, так і загальним відчуттям розчарування в міжнародних інституціях, які часто залишаються осторонь у критичні моменти ЗК (Reike, 2017).

В цілому, дослідники виділяють численні причини негативного впливу ЗК на довіру до МКС. Серед них основними є наступні (Таблиця 1).

Таблиця 1. Основні причини негативного впливу збройного конфлікту на довіру громадян до МКС	
МКС – продукт західного світу	Проблеми сприйняття МКС країнами-учасницями збройних конфліктів, значною мірою пов'язані з тим, що він є продуктом міжнародної правової системи, нормативною батьківщиною якої є Глобальна Північ, що породжує відчуття нерівності та колоніального підходу до правосуддя (Casoni, 2022). Навіть незважаючи на підвищення обізнаності, деякі регіони, особливо в Африці, чинять опір МКС, тому що бачать в ньому не нейтрального арбітра правосуддя, а інструмент західного впливу (Eberechi, 2009).
Скептицизм великих держав	Зокрема Китай активно висловлює скептицизм щодо МКС, посиляючись на занепокоєння щодо його юрисдикції та потенційної політичної заангажованості (Jianping & Zhixiang, 2005). Опір США МКС значною мірою ґрунтується на процедурних питаннях і побоюваннях зловживань з боку обвинувачення, що відображає ширші політичні інтереси, а не справжні правові проблеми (Cuéllar, 2003).
«Близькість» до розслідувань	Громадяни загалом демонструють більшу підтримку абстрактним, іноземним міжнародним правовим втручанням, ніж втручанням у їхні власні країни або регіони (Chapman & Chaudoin, 2020).
Вибірковість та залежність	Незважаючи на свої основоположні ідеали, МКС стикається з критикою щодо вибіркової та залежності

Примітка: створено на основі висновків наукових досліджень (Casoni, 2022), (Eberechi, 2009), (Jianping & Zhixiang, 2005), (Cuéllar, 2003), Chapman & Chaudoin, 2020), (Kowalski, 2011).

Водночас, зростає кількість напрацювань, які розглядають політичний вимір функціонування МКС. Зокрема, Prorok та ні. (2024) вказують, що попри формальне дотримання правових процедур, рішення на етапі відкриття розслідувань часто залежать від політичних чинників, що може підривати сприйняття неупередженості Суду. Steinberg (2024) додає, що політичний вплив держав-членів Римського статуту частково пояснює географічну нерівність у справах МКС, зокрема акцент на країнах Африки. Крім того, пропаганда на рівні національних урядів нерідко використовується для делегітимації діяльності МКС серед громадськості (Ochs, 2021).

Окрему увагу дослідники приділяють ролі взаємодії МКС з жертвами та постраждалими громадами. Bayz (2024) наголошує на необхідності розвитку механізмів залучення потерпілих до процедур МКС, оскільки така участь прямо впливає на довіру до інституції. Подібно, аналіз практики Міжнародного трибуналу щодо колишньої Югославії вказує, що рівень підтримки міжнародного правосуддя серед громадян значною мірою залежить від етнічної приналежності та сприйняття справедливості процедур (Ivkovich & Hagan, 2015).

Варто також враховувати вплив публічної думки та інформаційних стратегій. Zvobgo (2019) виявила, що рамки, у яких презентується діяльність МКС, суттєво змінюють рівень довіри: гуманітарні наративи посилюють підтримку, тоді як звернення до національних інтересів – навпаки, знижують її. Davidson (2011) у своєму дослідженні підкреслює, що довіра до МКС може зменшуватися, коли його рішення сприймаються як відповідь на тиск громадської думки, а не як наслідок незалежного правового аналізу.

Не менш значущою є дискусія про зв'язок довіри до МКС з інституційною легітимністю та необхідністю реформ. Зокрема Sadat (2020), пропонують реформувати процедури МКС та активізувати співпрацю з регіональними організаціями для підвищення довіри. Roach (2013) вважає, що гнучкий підхід до взаємодії з державами може допомогти МКС краще відповідати на виклики легітимності.

Окремо розглядається проблема співпраці держав із МКС. Bukuru & Solntsev (2019) аналізують випадки виходу африканських країн із Римського статуту як реакцію на вибірковість у переслідуванні, тоді як Weiss (2022) демонструє, що

відсутність підтримки з боку країн, що не ратифікували Римський статут, ускладнює розслідування в Азії.

Зрештою, питання ефективності МКС має вирішальне значення для збереження довіри. Simmons & Danner (2007) розглядають МКС як інструмент запобігання масовим злочинам, здатний забезпечити довіру держав, які не мають ефективної системи національного правосуддя. Noon (2017) вказує на необхідність узгодження очікувань громадськості із реальними можливостями МКС. Trahan (2021) підкреслює, що обмеження у переслідуванні державних акторів обумовлюють потребу у додаткових механізмах, які б підвищували ефективність і, відповідно, довіру до МКС.

Вплив ЗК на довіру до МКС значною мірою підкріплюється загальним рівнем демократії, корупції, та економічного розвитку в країні, ступенем довіри до національної судової системи. Дослідження показують, що країни з високим рівнем верховенства права та впевненості в національних судових інституціях схильні більше довіряти МКС, оскільки поділяють принципи правосуддя та підзвітності, на яких ґрунтується діяльність МКС (Powell, 2013; Chapman & Chaudoin, 2013). Натомість у державах зі слабкою правовою базою та судовою системою МКС частіше сприймається як політично заангажований орган (Bukuru & Solntsev, 2019).

Схожа залежність простежується й щодо рівня демократії: демократичні країни частіше підтримують МКС, ратифікують Римський статут і співпрацюють із судом, що позитивно впливає на довіру до цієї міжнародної інституції (Stappert & Verhaegen, 2024). Економічна стабільність також сприяє позитивному сприйняттю МКС: країни з розвиненою економікою мають більше можливостей взаємодіяти з міжнародними інституціями та частіше вважають їх ефективними (Anda та ін., 2023).

Більшість робіт зосереджені на дослідженні змін рівня довіри до МКС в контексті окремих держав, що пережили ЗК або безпосередньо були залучені до розслідувань МКС. Увага зосереджується переважно на тих випадках, де інституція вже виконувала або виконує свій мандат, оминаючи країни, які: а) не були залучені до ЗК, б) пережили ЗК, але не стали об'єктами уваги МКС, або в) лише напрацьовує механізми взаємодії з МКС, як-от Україна. Такий підхід обмежує можливість виявити загальні закономірності впливу ЗК на зміну рівня довіри до МКС на глобальному рівні.

В переважній більшості досліджень вивчають вплив ЗК на довіру до МКС крізь призму унікального досвіду окремих країн, використовуючи інтерв'ю, фокус-групи або опитування, що проводяться локально, з мешканцями країн, які безпосередньо взаємодіють із МКС. Такий підхід, хоча й дає глибоке розуміння локального контексту, не дозволяє виявити ширші закономірності. Водночас існують універсальні фактори, зокрема рівень демократії, корупції, довіри до

національних судових інституцій, економічний розвиток, рівень загальної безпеки та напруги в країні, які можуть опосередковувати цей вплив на загальному порівняльному рівні. Аналіз таких змінних дозволяє краще зрозуміти, за яких умов ЗК сприяють підвищенню або зниженню довіри до МКС незалежно від локальних особливостей.

Виходячи з цього, я ставлю наступне **аналітичне запитання**: Як збройні конфлікти впливають на довіру громадян до МКС? Також я формулюю додаткове підпитання: Чи змінюється цей вплив залежно від таких факторів, як ратифікація Римського Статуту, довіра до національних судових інституцій, рівень корупції, рівень демократії, рівень економічного розвитку, а також загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні? Відповідь на ці питання дасть змогу здійснити внесок у наукову дискусію щодо впливу ЗК на довіру громадян до МКС.

Дослідження має критичну суспільну значущість. У випадку України наразі немає чітких даних щодо того, як ЗК вплинув на довіру до МКС: вона зросла у зв'язку з надіями на міжнародне правосуддя, чи навпаки – знизилася через сприйняття МКС як повільної та політично залежної інституції. Суспільний дискурс містить як елементи високих очікувань, так і зневіру. Водночас наявність таких даних є критично важливим для розробки ефективної політики щодо співпраці України з МКС, оскільки наша держава активно сприяє розслідуванню злочинів, вчинених під час російсько-української війни.

Визначення загальних тенденцій та виявлення ключових факторів, які підсилюють або послаблюють вплив ЗК на зміну довіри до МКС, є необхідною передумовою для побудови прогнозу щодо розвитку цієї довіри у конкретному випадку – в Україні, та з метою побудови ефективної публічної політики для результативної співпраці з МКС.

АНАЛІТИЧНА РАМКА

Концептуалізація основних змінних

Основною незалежною змінною я виділяю «Збройний конфлікт». В даному випадку під ЗК розумію ЗК як міжнародного, так і неміжнародного характеру. Попри те, що вони мають різні характеристики, у контексті аналізу громадської довіри до МКС доцільним є їхнє об'єднання в межах однієї змінної. Такий підхід відповідає позиції низки дослідників, які піддають сумніву доцільність нормативного розмежування між цими формами збройного насильства. Як зазначає Willmott (2004), підтримання суворої класифікації може створювати штучні процедурні бар'єри для ефективного переслідування воєнних злочинів і не відображає реальної природи ЗК. Відтак, у цьому дослідженні передбачається, що вплив ЗК на довіру до МКС формується не так через його юридичну кваліфікацію, як через сам факт масового насильства, руйнування правопорядку та громадське очікування правосуддя.

В межах даної роботи я послуговуюсь визначенням терміну «Збройний конфлікт», що надано в Женевських конвенціях 1949 р. та Додаткових протоколах до них 1977 р., а також в Римському статуті Міжнародного Кримінального Суду (International Committee of the Red Cross [ICRC], 1977; United Nations, 1998). Відповідно для цього дослідження ЗК – це конфлікт, що виникає у випадку оголошеної війни або будь-якого збройного конфлікту між двома або більше державами, навіть якщо одна зі сторін не визнає стан війни, часткова або повна окупація території держави, навіть без збройного спротиву; конфлікти, у яких народи борються за самовизначення, як визначено в Статуті ООН, а також конфлікт, що виникає всередині однієї держави, зазвичай між урядом і організованими збройними групами, або між такими групами, і не включає конфлікт між державами (ICRC, 1977; United Nations, 1998).

Для виявлення наявності чи відсутності збройного конфлікту з моменту створення МКС в обраних країнах я використовую дані з відкритих міжнародних баз даних: Uppsala Conflict Data Program (далі – UCDP), який надає верифіковану інформацію ЗК у світі з 1946 року (Uppsala Conflict Data Program [UCDP], 2024), а також Correlates of War (далі – COW) – для додаткової перевірки тривалості та типу конфлікту (Sarkees & Wayman, 2023).

У цьому дослідженні вибірка не обмежується лише державами-учасницями Римського статуту, оскільки аналітичний інтерес полягає не у визначенні формальної юрисдикції МКС, а у вивченні громадської довіри до нього як до глобального правового інституту. Врахування лише країн, які ратифікували Римський статут, суттєво звузило б вибірку та виключило держави, які не є формальними членами, але перебувають у фокусі розслідувань МКС або активно

з ним взаємодіють. Крім того, наявність або відсутність ратифікації не обов'язково корелює з обізнаністю населення про МКС чи рівнем громадської довіри до нього. Відтак ратифікація Римського статуту не є критерієм включення до аналізу, проте вводиться до регресійної моделі як контрольна змінна, що дозволяє перевірити, чи формальний статус держави щодо МКС впливає на довіру до нього на рівні громадської думки.

Залежна змінна «довіра до МКС» розглядається як показник суспільного сприйняття легітимності, ефективності та неупередженості цієї міжнародної інституції. Така довіра є критичним компонентом загальної підтримки діяльності МКС на національному та міжнародному рівнях, адже вона визначає готовність громадськості співпрацювати з МКС, підтримувати його мандат і визнавати його рішення (DeGuzman, 2011).

Я ототожнюю поняття «довіра» та «впевненість» в МКС, спираючись на теоретичний підхід, за яким інституційна довіра («institutional trust») охоплює як раціональні очікування ефективності інституції, так і емоційне переконання про її справедливість та неупередженість (Blind, 2007). У цьому контексті, термін «confidence» у соціологічних дослідженнях, зокрема у опитуваннях від World Values Survey (далі – WVS), часто використовується як функціональний синонім до «trust», особливо щодо оцінки довіри до політичних та правових інституцій (Mishler & Rose, 2001). Згідно з Newton & Norris (2000), «довіра» та «впевненість» у контексті державних або міжнародних інституцій є взаємозамінними у вимірюванні підтримки з боку громадськості, оскільки обидва поняття відображають суб'єктивну оцінку легітимності, надійності й здатності інституції діяти в інтересах суспільства. Зокрема, «confidence in international organizations» у багатьох дослідженнях вважається валідним індикатором довіри («trust»), навіть якщо респонденти не мають безпосереднього досвіду взаємодії з інституцією (Zmerli & Hooghe, 2011).

Таким чином, у межах цього дослідження використання формулювання «Confidence in the ICC», у опитуваннях WVS, інтерпретується як вираження довіри громадськості до МКС в контексті здатності забезпечувати справедливе та ефективне правосуддя (World Values Survey Association [WVS], 2022). Об'єднання цих понять дозволяє уникнути семантичної плутанини та забезпечує концептуальну послідовність у порівняльному аналізі.

Теоретичні підходи та формулювання гіпотез

Аналітична рамка ґрунтується на академічній дискусії щодо впливу ЗК на довіру громадян до МКС. Одна група науковців є прихильниками теорії про те, що ЗК сприяють підвищенню довіри до МКС в різних країнах (які є або починаючи з 2002 року були учасницями ЗК, так і країни, які не були залучені до

ЗК) (Aloyo, Dancy & Dutton, 2022; Bernard & Durham, 2014; McAllister, 2023; Selvarajah & Fiorito, 2023).

Інша частина є прибічниками теорії, що ЗК негативний вплив мають негативний вплив на довіру до МКС, наводячи різні причини цього (Casoni, 2022; Eberechi, 2009; Kowalski, 2011; Reike, 2017).

Я виходжу з припущення про те, що існує причинно-наслідковий зв'язок між ЗК та довірою громадян до МКС. При чому, такий зв'язок може мати як позитивний, так і негативний зв'язок.

Виходячи з вказаної проблематики та аналітичного питання, можна сформулювати наступні гіпотези.

Г0: Збройний конфлікт не має впливу на довіру до МКС.

Г1: Збройний конфлікт підвищує рівень довіри до МКС.

Г2: Збройний конфлікт знижує рівень довіри до МКС.

Гіпотези є взаємовиключними.

Таке формулювання гіпотез надасть змогу в ході емпіричного аналізу спростувати або підтвердити наявність позитивного чи негативного впливу ЗК на довіру громадян до МКС. Це дозволить краще розуміти ставлення громадян до МКС залежно від наявності ЗК: розглядатимуть МКС як надійний інструмент постконфліктоного правосуддя чи навпаки, відкидатимуть цей механізм.

Попри прагнення охопити широке коло країн і порівняти загальні тенденції, в цієї аналітичної рамки існують певні обмеження. Узагальнення між країнами без глибокого урахування їхнього історичного, політичного та культурного контексту може частково ігнорувати локальні особливості формування довіри до МКС.

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН

Методологічний підхід

Основним завданням цієї роботи є виявити глобальні закономірності впливу ЗК на довіру до МКС, тому в основі дослідження лежить кількісний підхід. Кількісний підхід є доцільним перш за все тому, що він дозволяє простежити сталі зв'язки між змінними на великій вибірці спостережень за допомогою стандартизованих індикаторів, а також проконтролювати інші змінні, які можуть впливати на довіру до МКС, наприклад рівні демократії, корупції, економічного розвитку держави, тощо. Кількісний підхід є виправданим ще й тому, що дозволяє порівняти досвід різних країн та виявити спільні тенденції у довірі громадян до МКС. Крім того, ця робота спрямована не на глибинний аналіз досвіду окремих країн, а на виявлення загальних закономірностей щодо довіри громадян до МКС, зважаючи на їх досвід ЗК.

Я використовую підтверджувальний (confirmatory) дослідницький дизайн. Він передбачає перевірку наперед сформульованих гіпотез H_0 , H_1 , H_2 на основі існуючих теоретичних підходів. Такий дизайн дозволяє перевірити чи існує зв'язок між ЗК та довірою до МКС та, якщо існує, оцінити напрямок такого зв'язку. Також я додаю низку контрольних змінних: ратифікація Римського Статуту, довіра до національних судових інституцій, рівень корупції, рівень демократії, рівень економічного розвитку держави, загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні. Це надає змогу контролювати вплив інших факторів на громадську довіру до МКС. Більше того, такий підхід дозволяє перевірити чи взаємодіє основна незалежна змінна (ЗК) з деякими з них.

При чому вибір таких контрольних змінних не є випадковим, а обґрунтовується наявними дослідженнями про фактори, що впливають на довіру громадян до міжнародних інституцій, зокрема до МКС.

ElDeeb (2015) доводить, на прикладі ратифікації Римського статуту в арабських країнах, що ратифікація цього документу може сприяти підвищенню довіри до МКС. Це відбувається тому, що ратифікація надає державам повноваження переслідувати міжнародні злочини на національному рівні, що підвищує відчуття відповідальності як з боку держави перед своїми міжнародними зобов'язаннями, так і серед громадськості для встановлення справедливості (ElDeeb, 2015). Більше того, держави, які ратифікували Римський статут, мають більшу схильність долучатися до спільних зусиль у сфері міжнародного кримінального правосуддя (ElDeeb, 2015).

Lepsius (2017) та Voeten (2013) на основі результатів своїх досліджень приходять до висновку, що довіра до міжнародних судових інституцій, включаючи МКС, має позитивний зв'язок з довірою громадян до національних

судових органів. Громадяни, які довіряють своїм національним судовим системам, більш схильні поширювати цю довіру і на міжнародні судові установи, оскільки розглядають їх як продовження функціонуючої судової системи, а не як альтернативу погано працюючим національним судам (Voeten, 2013). При цьому, низька довіра громадян до національної судової системи може призводити до скептичного ставлення до міжнародних судів, що має наслідком підрив авторитету та легітимності останніх (Lepsius, 2017).

Емпіричні дослідження показують, що підвищення рівня корупції безпосередньо пов'язане зі зниженням громадської довіри до як національних, так і міжнародних інституцій. Найгостріше це прослідковується в посткомуністичних країнах, де громадяни більш схильні сприймати держслужбовців корумпованими, що знижує довіру до системи в цілому (Chang & Chu, 2006; Školník, 2020).

Щодо впливу рівня демократії на довіру громадян до МКС, то Jamal & Nooruddin, (2010) стверджують, що у демократичних країнах громадяни мають вищий рівень загальної довіри до всіх інституцій, що має вирішальне значення для підтримки міжнародних інституцій, таких як МКС. Частково це пояснюється тим, що коли громадяни відчують, що їх голоси мають значення та реальний вплив, вони більш схильні підтримувати міжнародне співробітництво, в тому числі і в контексті міжнародного кримінального правосуддя (Bienstman та ін., 2023).

Численні наукові напрацювання підтверджують вплив економічного розвитку держави на довіру до МКС. Зокрема Bjørnskov & Méon (2013) приходять до висновку, що економічний розвиток підвищує якість національних інституцій, що зумовлює зростання довіри з боку суспільства. Більше того, індивідуальний економічний добробут суттєво впливає на інституційну довіру, причому заможніші люди демонструють вищий рівень довіри до інституцій через матеріальні вигоди, отримані від існуючої системи (Ishiyama та ін., 2018).

Загальний рівень безпеки та напруги в країні може мати негативний вплив на довіру громадян до міжнародних інституцій, включаючи МКС. Перш за все це пояснюється тим, що коли в країні має місце високий рівень злочинності, громадяни відчують, що вони не захищені належним чином, тому демонструють низький рівень довіри до інституцій, в тому числі і до МКС (Blanco & Ruiz, 2013; Uddin, 2024).

Контроль таких змінних є важливим елементом роботи, оскільки їх ігнорування може спотворити результати дослідження, та привести до хибних висновків про зв'язок ЗК та довіри громадян до МКС. В той же час, використання цих структурних додаткових пояснюючих змінних, дозволяє виявити загальні закономірності, проте не охоплює такі фактори, як тональність медійного

висвітлення, політичну риторичку чи рівень поінформованості населення про діяльність МКС.

Операціоналізація основних змінних та збір даних

Основними змінними у цьому дослідженні я виділяю ЗК та довіра до МКС. Вони операціоналізовані наступним чином.

Незалежна змінна «Збройний конфлікт» вимірюється наявністю або відсутністю ЗК в країні в період з 2002 року (рік створення МКС) по 2017 рік (рік проведення опитувань). Дані про наявність чи відсутність про ЗК в даний період взято з міжнародних баз даних UCDP та COW (UCDP, 2024; Sarkees& Wayman, 2023). Змінна є бінарною, де 1 – наявний конфлікт, 0 – конфлікт відсутній у вказаний період.

Період 2002 – 2017 рр. було обрано для аналізу не випадково. 2002 рік є роком створення МКС, тобто початком дискусій та формування думки громадськості про цю інституцію. Це є логічною стартовою точкою для аналізу. Обмеження період 2017 р. зумовлене наявністю доступних даних опитувань громадян щодо довіри до МКС. Крім того, довіра до судових інституцій є відносно сталою категорією, яка формується поступово, має властивість до фіксації та не піддається різким коливанням під впливом короткострокових факторів. Як зазначають Levi і Stoker (2000), довіра до інституцій є результатом тривалого соціального досвіду, а не лише реакцією на окремі події. Такий тривалий період є виправданим, оскільки такі зовнішні фактори, як ЗК мають яскравий і тривалий вплив на довіру громадян до міжнародного кримінального правосуддя, головним елементом якого є МКС. Для аналізу я припускаю, що навіть якщо країна мала досвід ЗК у 2002 р. цей досвід буде мати достатню силу для формування та закріплення довіри громадян до МКС протягом тривалого часу. Тобто очікується, що досвід ЗК в країні починаючи з 2002 р. буде відображено в опитуваннях 2017 р. з силою, яка не спотворюватиме реального впливу досвіду ЗК на довіру до МКС через те, що такі події відбувались раніше. Так само, як в результатах опитування буде відображено і вплив ЗК, який відбувся напередодні опитування.

Операціоналізація залежної змінної «Довіра громадян до МКС» здійснюється на основі результатів 7 Хвили опитувань від WVS (WVS, 2022). Індикатори довіри представлені у вигляді розподілу відповідей респондентів на питання «How much confidence do you have in the International Criminal Court?» за чотирма категоріями «A great deal», «Quite a lot», «Not very much», «None at all». У вказаній базі даних ці категорії подані у вигляді відсоткових часток респондентів, що обрали кожен з варіантів відповіді. Це дозволяє агрегувати ці категорії у числові індекси для подальшого кількісного аналізу.

Відповіді респондентів згруповано у два блоки:

1. Позитивна довіра: поєднує відповіді «A great deal» та «Quite a lot».

2. Негативна довіра: поєднує відповіді «Not very much» та «None at all».

Такий поділ дає можливість об'єднати відповіді респондентів, які відображають загальне позитивне чи негативне ставлення громадян до МКС та є більш зручними для кількісного аналізу.

На основі цього я створюю Індекс довіри до МКС (Confidence index) за формулою: Індекс довіри = Позитивна довіра – Негативна довіра.

Індекс є числовим показником, де вищі значення означають більшу довіру до МКС у країні. Такий підхід дозволяє легко порівнювати рівень довіри до МКС між країнами та іншими змінними та використовувати ці дані в кількісному аналізі.

Операціоналізація контрольних змінних здійснено на основі інших міжнародних баз даних, використовуючи значення показників станом на 2017 рік.

Ратифікація Римського статуту: ICC Ratified – бінарна змінна (1 – країна ратифікувала Римський статут, 0 – не ратифікувала). Інформацію отримано з офіційного веб-сайту МКС, де надано відомості про країни, що ратифікували Римський Статут та на якому етапі знаходиться процес ратифікації в інших країнах.

Довіра до національних судових інституцій виражається через дані про «Confidence in Judicial System». Це числова змінна, представлена у вигляді відсоткової частки респондентів, які висловили довіру до судової системи в межах Gallup World Poll (Gallup, 2023).

Рівень демократії виражається через Democracy Index (Індекс демократії) від Our World in Data (Our World in Data, 2023). Це числова змінна, шкала від -10 (повна автократія) до 10 (повна демократія).

Рівень корупції вимірюється за допомогою Corruption Index (Індекс сприйняття корупції) від Transparency International (Transparency International, 2024). Це числова змінна за шкалою від 0 (високий рівень корупції) до 100 (низький рівень корупції).

Рівень економічного розвитку країни операціоналізовано через ВВП на душу населення. Це числова змінна, у доларах США, джерелом даних слугував World Bank (World Bank, 2023).

Рівень безпеки та конфліктної напруги в країні виражено через Peace Index від бази даних Institute for Economics and Peace (Institute for Economics and Peace, 2024). Це числова змінна, шкала від 1 (високий рівень миру) до 5 (високий рівень конфліктності).

Генеральною сукупністю цього дослідження є 65 країн. Вибір країн не є повністю випадковим, а обумовлений наявністю даних. Зокрема для включення країни до аналізу обов'язковою умовою була наявність доступних даних: 1) від WVS в межах Хвилі 7, яка охоплює 2017 р., 2) від UCDP, COW про наявність/відсутність ЗК в період 2002 – 2017 рр.

Збір даних здійснюється шляхом використання відкритих міжнародних баз даних. WVS використано для залежної змінної «довіра до МКС». UCDP та COW використано для незалежної змінної – наявність/відсутність ЗК. Gallup World Poll, Transparency International, World Bank, Our World in Data, Institute for Economics and Peace є основними джерелами даних для відповідних контрольних змінних.

Зібрані дані з вказаних міжнародних баз даних упорядковуються та переносяться в Таблицю 3 для подальшої обробки у середовищі R (див. ДОДАТОК 2). Змінним присвоюються нові назви для роботи в R, як це відображено в ДОДАТКУ 2: ЗК – Conflict, Ратифікація Римського статуту – RS_ratified, Довіра до національних судових інституцій – conf_jud_sys, Рівень демократії – dem_world_in_data, Рівень економічного розвитку країни – GDP, Рівень корупції – corruption, Рівень безпеки та конфліктної напруги в країні – Peace_index.

Кількісні показники (Довіра до МКС, Довіра до національної судової, Рівень корупції, Рівень демократії, ВВП на душу населення, Рівень безпеки та конфліктної напруги) імпортуються у числовому форматі, а якісні (наявність ЗК, ратифікація Римського Статуту) кодуються у вигляді бінарних змінних (0 – відсутність, 1 – наявність).

Етапи емпіричного аналізу

Після імпортування та первинної трансформації даних для аналізу застосовується t-test з метою перевірки H_0 про відсутність різниці у довірі до МКС між країнами, що пережили ЗК, і тими, що не мали такого досвіду з року створення МКС (2002) до року проведення опитувань (2017). Одночасно тестування дозволяє попередньо перевірити H_1 та H_2 щодо наявності зв'язку та напрямку впливу ЗК на довіру до МКС. Обраний метод t-test є доцільним в даному випадку, тому що дозволяє здійснити порівняння середніх значень залежної змінної у двох незалежних групах, сформованих на основі бінарної змінної (1 – наявність ЗК у період 2002-2017 рр., 0 – відсутність).

На наступному етапі дослідження застосовується лінійне регресійне моделювання з метою кількісної оцінки впливу ЗК на рівень довіри до МКС, а також врахування супутніх факторів, які потенційно модифікують цей зв'язок. Передбачається побудова семи моделей. Базова модель включає лише основну незалежну змінну, після чого до неї поетапно додаються контрольні змінні: ратифікація Римського статуту, рівень довіри до національних судових інституцій, індекс сприйняття корупції, ВВП на душу населення, індекс демократії та загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні. Такий поетапний підхід дозволяє оцінити стабільність ефекту основної незалежної змінної та поступовий внесок кожного з контекстуальних факторів.

Оскільки наявність пропущених значень у деяких змінних зменшує кількість доступних спостережень, побудова регресійних моделей здійснюється на основі очищених підмножинах даних. Результати аналізу систематизуються за допомогою функції *stargazer*, що дає можливість порівняти моделі між собою за величинами коефіцієнтів, рівнями статистичної значущості та коефіцієнтами детермінації (R^2). Також проводиться тест на мультиколінеарність.

Я використовую вторинні дані, що надає багато переваг для аналізу, оскільки такі дані зібрані авторитетними міжнародними організаціями за стандартизованими методологіями. Це забезпечує високу надійність та репрезентативність вибірки. Використання даних з міжнародних баз даних дозволяє охопити широкий перелік країн та змінних, що було б неможливим в рамках самостійного збору первинних даних. Крім того, через те, що використані в цьому дослідженні міжнародні бази даних побудовані на стандартизованих показниках, це підвищує валідність порівнянь між країнами та робить можливим цей крос-національний аналіз. Основна увага зосереджена на побудові статистично обґрунтованих моделей та доборі валідних змінних. Саме це дозволяє виявити загальні тенденції про вплив ЗК на довіру до МКС в міждержавному порівнянні.

При цьому, даний методологічний підхід має певні обмеження. Вторинні дані, хоч і надають численні переваги цьому дослідженню, все ж в цьому і слабкі сторони. Зокрема, я не контролюю процес збору даних, формулювання запитань та не володію іншою інформацією про формування баз даних, що може впливати на точність результатів аналізу. Також кількісний підхід не дозволяє охопити культурні, політичні, медійні контексти країн, рівень поінформованості населення про МКС, або ж унікальні шляхи взаємодії країн з міжнародними організаціями, в тому числі МКС. Глибокий аналіз окремих кейсів, суспільних наративів, чи інших унікальних умов залишаються поза увагою цієї роботи.

РЕЗУЛЬТАТИ

Збір та підготовка даних

Дані для аналізу було зібрано з авторитетних міжнародних баз даних: WVS, UCDP, COW, World Bank, Transparency International, Gallup World Poll, Our World in Data, Institute for Economics and Peace. Зібрані дані було агреговано в Таблицю 3 (ДОДАТОК 2), імпортовано та оброблено в середовищі R.

Дані про незалежну змінну (ЗК) було взято з міжнародних баз даних UCDP та COW (UCDP, 2024; Sarkees & Wayman, 2023). Якщо в базі даних в період 2002-2017 рр. містить інформація про наявність ЗК у визначеній країні – присвоюється 1, відсутність – 0. Це відображено в Таблиці 3 (див. ДОДАТОК 2).

Джерелом даних про залежну змінну (довіра до МКС) є міжнародна база опитувань від WVS (WVS, 2022). В таблицю перенесено дані про результати відповідей респондентів в 65 країнах на питання «How much confidence do you have in the International Criminal Court?». В таблиці відображено відсоткові частки відповідей респондентів в межах можливих варіантів: «A great deal», «Quite a lot», «Not very much» та «None at all». Додатково в таблиці відображено такі відповіді як «Don't.know» та відсутність відповіді («No.answer») (див. ДОДАТОК 2).

Для проведення подальшого аналізу дані було підготовлено наступним шляхом в середовищі R. Відповіді «A great deal», «Quite a lot» було об'єднано в єдину категорію «Positive Confidence», що вказує на «Позитивну довіру до МКС». Відповіді «Not very much» та «None at all» – категорія «Negative Confidence» («Негативна довіра до МКС»). Далі сформовано Індекс довіри до МКС (Confidence Index) за такою формулою: $\text{Confidence Index} = \text{Positive Confidence} - \text{Negative Confidence}$. Індекс довіри до МКС є числовим показником. Додатні значення Індексу вказують на переважання Позитивної довіри до МКС. Чим вище значення Індексу, тим вищий рівень довіри до МКС в країні. Від'ємні значення Індексу сигналізують про Негативну довіру до МКС. Відповідно чим менший показник Індексу, тим нижчою є довіра громадян до МКС в країні станом на 2017 р.

Для аналізу було також зібрано та підготовлено дані про контрольні змінні. Дані про наявність/відсутність ратифікації Римського статуту взято з офіційного веб-порталу МКС. Якщо держава станом на 2017 р. ратифікувала Римський статут, їй я присвоювала та переносила в Таблицю 3 значення 1 (див. ДОДАТОК 2). Відсутність ратифікації Римського статуту станом на 2017 р. – значення 0.

Дані про рівень довіри до національних судових інституцій отримано з блоку «Confidence in Judicial System» в базі даних Gallup World Poll (Gallup, 2023). В таблиці це відображено числовою змінною – відсоткова частка респондентів, які відповіли, що довіряють національній судовій системі.

Дані про контрольну змінну «Рівень демократії» отримано від Our World in Data в категорії Democracy Index (Our World in Data, 2023). Це числова змінна, де -10 відповідає повній атократії, а 10 – повній демократії.

Дані про рівень корупції подано у вигляді числової змінної, де 0 – це високий рівень корупції, а 100 – відсутність корупції в країні. Інформацію отримано з категорії Corruption Index від Transparency International (Transparency International, 2024).

Рівень економічного розвитку країни відображено через ВВП на душу населення. Це числова змінна, у доларах США. Дані отримано від World Bank (World Bank, 2023).

Джерелом даних про рівень безпеки та конфліктної напруги в країні слугував Peace Index від Institute for Economics and Peace (Institute for Economics and Peace, 2024). В Таблиці 3 це відображено у вигляді числової змінної, за шкалою від 1 (високий рівень миру) до 5 (високий рівень конфліктності) (див. ДОДАТОК 2).

Усі змінні переведено в формат, який є придатним для t-test та регресійного аналізу. Оскільки для деяких країни відсутні дані по окремих контрольних змінних, перед побудовою моделей та проведенням регресійного аналізу було очищено масив даних, створюючи окремі підмножини даних без пропущених значень (NA). Також змінним було надано робочі назви для зручного аналізу в середовищі R.

Тестування гіпотез

Після збору та підготовки даних, я здійснила тестування раніше сформульованих гіпотез:

Г0: Збройний конфлікт не має впливу на довіру до МКС.

Г1: Збройний конфлікт підвищує рівень довіри до МКС.

Г2: Збройний конфлікт знижує рівень довіри до МКС.

На першому етапі тестування я провела декілька t-test з метою перевірки середніх значень довіри до МКС в двох групах: 1) країни, які мали досвід ЗК в період 2002-2017 рр., 2) країни, які не мали досвіду ЗК в період 2002-2017 рр. Окрім цього t-test також дозволив виявити напрям такого впливу. Я провела t-test між такими змінними: 1) Positive_confidence ~ conflict; 2) Negative_confidence ~ conflict; 3) Confidence_index ~ conflict. Результати тестів було візуалізовано за допомогою ggplot- графіка в середовищі R.

На другому етапі я використала метод лінійної регресії. Це дало змогу більш точно оцінити зв'язок між основними змінними, а також врахувати вплив контрольних змінних. Я побудувала 7 моделей. Для побудови моделей використовувала Індекс довіри до МКС, як відображення залежної змінної. Модель 1 включає лише дві основні змінні, в наступних моделях до основних

змінних поступово додано інші контрольні змінні. Такий підхід зробив можливим врахування інших факторів, які очікувано можуть мати вплив на зміну довіри до МКС (ратифікація Римського Статуту, довіра до національних судових інституцій, рівень корупції, рівень демократії, рівень економічного розвитку держави, загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні).

Отже, Модель 1 включає такі змінні як Індекс довіри громадян до МКС (Confidence_index) та ЗК (conflict).

Модель 2 включає такі змінні як Індекс довіри до МКС, ЗК та ратифікація Римського статуту. Це дозволило оцінити чи впливає на довіру до МКС ратифікація Римського статуту.

Модель 3 розширює попередню модель, додаючи змінну довіри громадян до національних судових інституцій (conf_jud_sys).

Модель 4 додає показник рівня корупції (corruption).

Модель 5 доповнює попередні моделі показниками ВВП на душу населення (GDP).

Модель 6 включає на додаток до інших змінних також рівень демократії в країні (dem_world_in_data).

Модель 7 є фінальною та інтегрує всі наявні змінні, додаючи до попередніх показник загального рівня безпеки та конфліктної напруги в країні (Peace_index). Також я провела перевірку на мультиколінеарність за допомогою індексу інфляції дисперсії(VIF). Всі моделі візуалізовано за допомогою функції Stargazer в R.

Результати аналізу

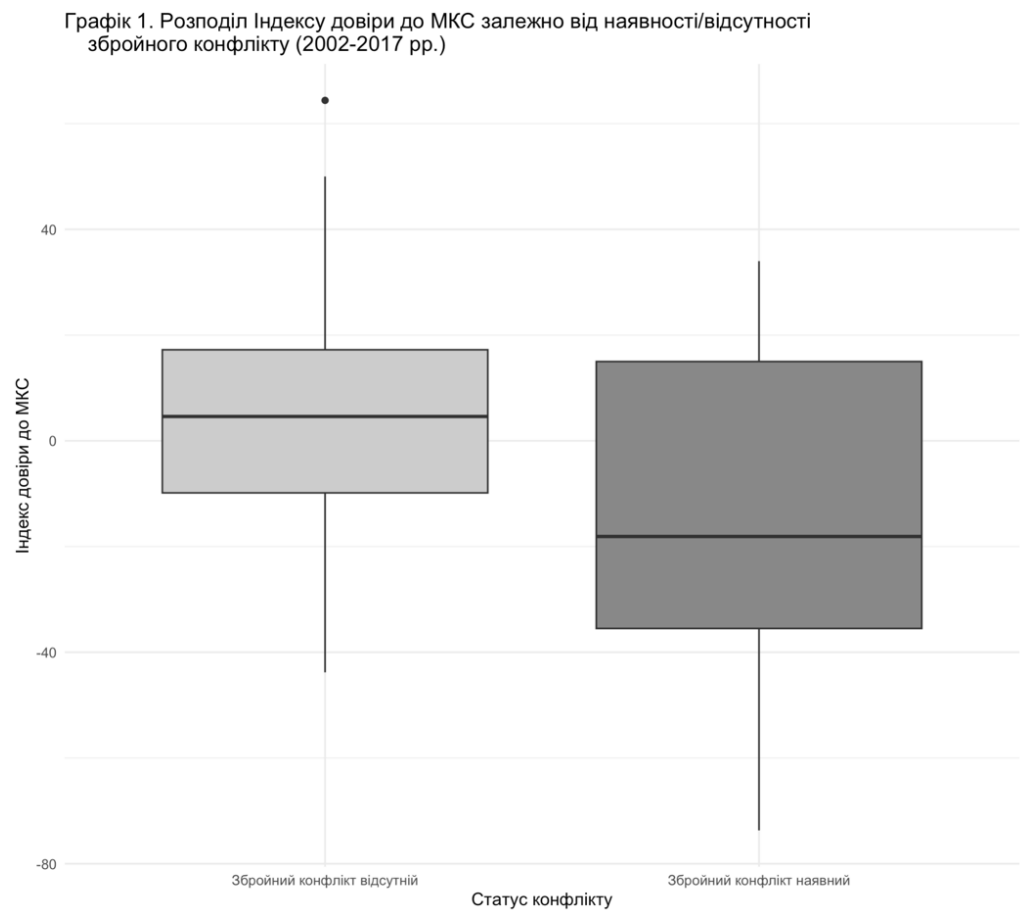
На першому етапі аналізу за допомогою t-test було отримано наступні результати.

Між змінними Позитивна довіра (Positive_confidence) та ЗК (conflict) виявлено статистично значущий зв'язок, де $t = 2.7704$, $p\text{-value} = 0.007392$. При чому, у країнах, які не мали досвіду ЗК у визначений період, середній рівень довіри до МКС становить 43.25%. В той час, як середній показник в країнах, які мали ЗК, складає 32.59.

Щодо змінних Негативна довіра (Negative_confidence) та ЗК (conflict), то з $t = -1.91$, $p\text{-value} = 0.06$ зв'язок не досяг достатнього рівня статистичної значущості на рівні $p < 0.05$. Проте отримане значення наближається до порогового, що свідчить про високо імовірний потенційний зв'язок. Тим більше, що середній рівень недовіри до МКС в країнах без ЗК є вищим 47.85, порівняно з країнами, які не мали ЗК протягом визначеного періоду (39.86). В комбінації з інтерпретацією зв'язку між Позитивною довірою та ЗК, можна припустити, що наявність досвіду ЗК в країні асоціюється з нижчим рівнем довіри до МКС.

Результати t-test між змінними Індекс довіри до МКС (Confidence_index) та ЗК (conflict) підтверджують це припущення. Зв'язок між змінними є статистично

значущим ($t = 2.60$, $p\text{-value} = 0.012$). Середній Індекс довіри до МКС в країнах без досвіду конфлікту становить $+ 3.4$, а в країнах без такого досвіду – -15.26 . Графік 1 відображає ці результати.

Примітка: створено на основі даних з Таблиці 3 (див. ДОДАТОК 2)

Отже, на основі результатів проведених $t\text{-test}$ можна попередньо стверджувати, що існує зв'язок між ЗК та довірою до МКС. Країни, в яких мав місце ЗК в період 2002 – 2017 рр., мають тенденцію до зниження довіри до МКС. В той час як в країнах, які не мали досвіду ЗК у визначений період, рівень довіри до МКС схильний до підвищення. Це дозволяє відхилити H_0 про те, що не існує зв'язку між ЗК та довірою громадян до МКС. Крім того, отримані результати дозволяють попередньо підтвердити H_2 : ЗК знижує рівень довіри до МКС. H_1 спростовується, оскільки не виявлено тенденції до підвищення довіри до МКС внаслідок ЗК. При цьому, Графік 1 показує, що інтервал значень в групі країн, які мали ЗК у визначений період є ширшим, порівняно з групою країн без ЗК. Це може свідчити про те, що громадське сприйняття МКС внаслідок ЗК є складним явищем. Необхідно враховувати унікальні контексти кожного кейсу для більш точних результатів.

На другому етапі було здійснено лінійне регресійне моделювання та побудовано 7 моделей. Результати відображено в Таблиці 2.

Таблиця 2. Результати регресійного аналізу зміни довіри громадян до МКС (Моделі 1-7)							
	Залежна змінна (Довіра громадян до Міжнародного кримінального суду)						
	Модель 1	Модель 2	Модель 3	Модель 4	Модель 5	Модель 6	Модель 7
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Збройний конфлікт	-18.657** (7.195)	-22.763*** (7.142)	-21.044*** (6.681)	-21.216** (8.040)	-23.046** (8.631)	-23.066** (8.718)	-20.456** (9.838)
Ратифікація Римського статуту		-17.554** (7.288)	-11.367 (7.155)	-11.359 (7.231)	-9.316 (7.769)	-8.024 (8.740)	-10.243 (9.578)
Довіра до національної судової системи			0.824*** (0.166)	0.826*** (0.173)	0.944*** (0.185)	0.925*** (0.195)	0.876*** (0.213)
Рівень корупції				-0.008 (0.193)	0.154 (0.252)	0.176 (0.263)	0.145 (0.270)
ВВП на душу населення					-0.0003 (0.0002)	-0.0003 (0.0002)	-0.0003 (0.0002)
Рівень демократії						-0.299 (0.890)	-0.257 (0.899)
Рівень безпеки та конфліктної напруги							-6.377 (10.828)
Константа	3.394 (5.126)	16.011** (7.201)	-28.914*** (11.860)	-28.579* (14.689)	-34.790** (15.203)	-33.672** (15.712)	-16.544 (33.110)
Кількість спостережень	65	65	53	53	51	51	51
R ²	0.096	0.174	0.433	0.433	0.450	0.451	0.456
Скоригований R ²	0.082	0.147	0.398	0.385	0.389	0.376	0.367
*p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01							

Примітка: власні розрахунки на основі даних Таблиці 3 (див. ДОДАТОК 2)

Спочатку була побудована базова модель (Model 1), що включала лише головну пояснювальну змінну – ЗК (conflict). Результати показують статистично значущий негативний зв'язок між змінними, де $\beta = -18.657$, $p < 0.05$.

Моделі 1-7 демонструють стабільний статистично значущий негативний зв'язок між ЗК та довірою громадян до МКС. При цьому додавання контрольних змінних не змінює зв'язку між основними змінними. Всі моделі показують

від'ємне значення коефіцієнта змінної ЗК (conflict), значення якого коливаються від -18.657 до -23.046 .

Ратифікація Римського статуту, показує статистично значущий зв'язок з довірою громадян до МКС, поруч зі ЗК, проте втрачає свою значущість після додавання решти контрольних змінних.

Довіра громадян до національних судових органів у всіх моделях, де вона включена (Моделі 3 – 7) має стійкий позитивний вплив на довіру громад до МКС та є статистично значущою на рівні $p < 0.01$. Коефіцієнт коливається в межах $0.876 - 0.944$. При цьому, ця контрольна змінна не спотворює впливу основної незалежної змінної (ЗК) на довіру громадян до МКС.

Інші змінні, такі як рівень корупції, рівень демократії, рівень економічного розвитку держави, загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні не мають статистично значущого зв'язку з довірою до МКС і не нівелюють вплив основної незалежної змінної, ЗК.

Варто також зауважити, що пояснювальна здатність моделі зростає. R^2 зріс від 0.096 в Моделі 1 до 0.456 в Моделі 7. Це вказує, що включення контрольних змінних допомагає краще пояснити варіації рівня довіри громадян до МКС.

Перевірка Моделі 7 на мультиколінеарність показала, що всі значення VIF не перевищують 3. Це підтверджує, що між незалежними змінними немає проблеми мультиколінеарності.

Отже, отримані результати дають підстави спростувати H_0 про те, що не існує зв'язку між ЗК та довірою громадян до МКС; заперечити H_1 про те, що ЗК сприяє підвищенню довіри громадян до МКС; підтвердити H_2 про те, що ЗК знижує довіру громадян до МКС.

ДИСКУСІЯ

В межах цього дослідження я ставила за мету дати відповіді на запитання: Як збройні конфлікти впливають на довіру громадян до МКС? Чи змінюється цей вплив залежно від таких факторів, як ратифікація Римського статуту, довіра до національних судових інституцій, рівень корупції, рівень демократії та економічного розвитку в державі, а також загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні? Таким чином, робота була спрямована на внесок у наукову дискусію між двома протилежними підходами: 1) прихильниками ідеї про те, що ЗК підвищують довіру до МКС через очікування справедливості, та 2) дослідниками, які навпаки вважають, що ЗК знижує рівень довіри до МКС.

Застосувавши підтверджувальний кількісний підхід на основі даних з 65 країн, я провела поетапний аналіз, який включав декілька t-test та побудову семи регресійних моделей із поступовим додаванням контрольних змінних. Результати виявили стійкий і статистично значущий негативний зв'язок між ЗК та рівнем довіри до МКС. Це дозволяє заперечити Г1 про те, що конфлікти мобілізують очікування справедливості й посилюють довіру до міжнародної юстиції та підтвердити Г2 про те, що ЗК знижує довіру громадян до МКС.

Цікаво, що серед усіх доданих контрольних змінних лише один фактор продемонстрував стабільно значущий вплив – довіра до національної судової системи. Це підтверджує важливість взаємозв'язку між легітимністю внутрішніх та міжнародних правових інституцій: чим вищою є довіра до національного судочинства, тим вищою є і довіра до МКС (Stromseth, 2009). Такий результат є узгодженим з дослідженнями про «перенесення довіри» та підтримує тезу, що міжнародна юстиція не сприймається у вакуумі, а взаємодіє з місцевими інституційними та політичними контекстами (Ambach, 2019). Якщо національні інституції сприймаються як неспроможні, це може підірвати довіру не лише до них, а й до міжнародних структур, включно з МКС (Jha & Tripathi, 2024).

Натомість такі змінні, як рівень корупції, рівень демократії, рівень економічного розвитку держави, загальний рівень безпеки та конфліктної напруги в країні не показали статистично значущого впливу.

Таким чином, робота здійснює внесок в наукову дискусію шляхом підсилення позиції тих дослідників, які вважають, що довіра до МКС формується через поєднання глобального досвіду ЗК та внутрішнього інституційного середовища країни (Chapman & Chaudoin, 2020; Aloyo et al., 2022).

Основним обмеженням роботи є те, що вона базується на агрегованих національних показниках і вторинних даних. Це не дозволяє врахувати індивідуальні фактори (вік, стать, особистий досвід насильства тощо), які також можуть впливати на рівень довіри громадян до МКС. Також у частини країн не

було повних даних по всіх змінних, тому масив даних зменшився у розширеній моделі. Незважаючи на це, дані були взяті з надійних міжнародних джерел (WVS, World Bank, Transparency International, UCDP, COW, Gallup World Poll, Our World in Data, Institute for Economics and Peace, і обсяг вибірки дозволив отримати узагальнюванні результати. Хоча кількість країн могла бути більшою, вже наявна база (65 країн) дозволила виявити статистично значущі закономірності та зробити обґрунтовані висновки.

Отримані результати відкривають простір для подальших досліджень, спрямованих на глибше розуміння причин такого впливу ЗК на довіру до МКС. Зокрема, розширення вибірки, включення ширшого кола контрольних змінних може краще пояснити зв'язок між ЗК та довірою громадян до МКС. Крім того, залишається відкритим питання: чому саме досвід конфлікту знижує довіру до міжнародної юстиції – чи це пов'язано з травматичним досвідом безкарності, незадоволенням ефективністю МКС, відсутністю відчутної присутності МКС в регіоні, чи зі зростанням цинізму до міжнародних інституцій загалом. Виявлення цих причин потребує якісницьких методів дослідження. Крім того, важливо проконтролювати інформаційну політику, розповсюдження наративів та наявність дезінформації. Цей аспект не охоплено даним дослідженням, проте в межах наступних робіт може надати більш чіткі уявлення вплив ЗК на довіру громадян до МКС.

ПРОПОНОВАНІ ЗМІНИ ДО ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Результати, які було отримано в ході цього дослідження, мають велике значення для формування публічної політики в контексті взаємодії держав з міжнародними юрисдикційними органами, в тому числі з МКС. Надзвичайно актуальності це питання набуває для України, яка перебуває в стані російсько-української війни. Україна ратифікувала Римський статут та активно розбудовує взаємодію з МКС з метою притягнення до відповідальності винних у вчиненні міжнародних злочинів на території України. Такі обставини вимагають підвищеної уваги до формування довіри українців до МКС, оскільки, як зазначено раніше, ефективність МКС напряму залежить від співпраці та залученості громадян до розслідувань. Зниження довіри громадян до МКС в умовах ЗК може мати серйозні негативні наслідки: від зниження довіри до міжнародних інституцій в цілому до зростання ризику самосудів, пошуку альтернативних, радикальних форм правосуддя.

Результати цього дослідження показують, що факт пережитого ЗК статистично значуще знижує рівень довіри громадян до МКС. Це суперечить Гіпотезі 1 про те, що ЗК автоматично підсилюють запит громадськості на міжнародне правосуддя. Водночас це свідчить про складнішу динаміку сприйняття МКС. Попри те, що в цьому дослідженні я не шукала механізмів впливу ЗК на довіру до МКС, звертаючись до попередніх наукових напрацювань, можна припустити, що зниження довіри може відбуватися внаслідок відчуття безкарності, тривалості судових процесів, обмеженої обізнаності про його роботу та межі юрисдикції або сприйняття віддаленості міжнародних структур від локального контексту (Reike, 2017; Polunina, 2017).

Досвід України також підтверджує результати дослідження про те, громадська довіра до МКС є динамічним явищем і має властивість до зниження внаслідок ЗК. Згідно з опитуванням Amnesty International 2015 року, на початку ЗК (2014 р.) очікування від МКС серед українців були досить високими (73% українців підтримали залучення МКС до розслідувань воєнних злочинів, вчинених на території України) (Polunina, 2017). Проте після 2 років з початку збройної агресії Російської Федерації на території України довіра українців до МКС знизилась. Значною мірою це пояснювалось відсутністю реальних результатів, тривалими процедурами та недостатністю знань українців про діяльність МКС (Polunina, 2017).

При цьому, це дослідження демонструє, що високий рівень до національної судової системи корелює з високим рівнем довіри до МКС, що свідчить про інституційну взаємозалежність та «перенесення довіри». Це підкріплює висновки інших науковців про те, що довіра до міжнародних юрисдикційних органів тісно

пов'язана з довірою до національних судових органів (Voeten, 2013). На практиці це означає, що для підвищення довіри громадян до МКС необхідно також вживати заходів для зміцнення довіри до національних судів. Особливо гостро це стосується України, де рівень довіри до національної судової системи критично низький. Дослідження, проведене у січні 2025 року, показало, що рівень довіри респондентів до національної судової системи загалом становить лише 28% (Буняк, 2025).

Не варто також відкидати те вкорінене твердження, що довіра до міжнародних інституцій напряму залежить від рівня поінформованості населення (Hessami, 2011). Належна комунікація з громадянами є відправною точкою формування публічної політики щодо формування уявлення про міжнародні установи, такі як МКС.

З метою забезпечення правосуддя та притягнення до кримінальної відповідальності винних за вчинення міжнародних злочинів під час російсько-української війни, публічна політика в Україні, спрямована на підвищення довіри до МКС, має бути багаторівневою. В цьому контексті я пропоную наступні ключові рекомендації.

Перший блок рекомендацій стосується підвищення рівня обізнаності громадян про МКС та ведення послідовної комунікації з громадськістю щодо взаємодії України з МКС. В даному контексті для України надзвичайно важливо орієнтуватись на Інтегровану стратегію зовнішніх зносин та публічної інформації й комунікації, яка була розроблена в рамках самого МКС для ефективної роботи з місцевим населенням (International Criminal Court, 2007). Серед основних рекомендацій зі Стратегії саме для України я виділяю: використання різноманітних засобів та способів інформування громадян про МКС (друковані та електронні матеріали, відео), проведення додаткових освітніх кампаній, співпраця з локальними ЗМІ, юридичними спільнотами, громадськими організаціями. Також ключовим є залучення місцевої влади до процесу інформування громадян про роботу МКС, оскільки вони можуть здійснювати безпосередню комунікацію з населенням на місцях у формах, найбільш придатних для конкретної місцевості (International Criminal Court, 2007).

Більше того, російська сторона часто застосовує дезінформацію в питаннях, що стосуються розслідувань МКС злочинів, скоєних під час війни в Україні, з метою підриву міжнародного правосуддя (Detektor.ba, 2024). Тому необхідно постійно реагувати на такі випадки дезінформації, адже ігнорування таких ситуацій може призводити до ще більшої недовіри українців до МКС. В даному контексті Центру протидії дезінформації РНБО особливо важливо моніторити та спростовувати фейки та інші неправдиві повідомлення про МКС.

Більше того, необхідно підкреслити важливість приділення окремої уваги інформуванню жертв та осіб на окупованих, звільнених та особливо небезпечних

територіях. Як вказує McKay (2008) часто такі громадяни не мають досвіду співпраці з системами міжнародного кримінального правосуддя, мають обмежений доступ до ЗМІ або не володіють достатньою мотивацією співпраці з МКС (р. 4). Таким категоріям осіб необхідно не лише доносити загальну інформацію про роботу, повноваження та засади функціонування МКС, але також і надавати підтримку в процесі подачі заяв, поданні показань та інших типів залученості до проваджень.

Другий блок рекомендацій стосується підвищення довіри українців до МКС через зміцнення довіри до національної судової системи. Як зазначалось раніше, рівень довіри громадян до національної судової системи має сильний позитивний зв'язок з рівнем довіри громадян до МКС. В Україні ж довіра до національних судів є вкрай низькою (Буняк, 2025). Для зміцнення судової системи важливо притримуватись наступних рекомендацій, які сформовані на основі Стратегічного плану Федеральної системи США та Рекомендацій ОБСЄ щодо незалежності та підзвітності судової системи (Administrative Office of the U.S. Courts [U.S. Courts], 2020; OSCE, 2022).

По-перше, необхідно забезпечити інституційну незалежність судової влади. Для цього важливо підсилити автономність Вищої ради правосуддя через прозорі процедури та мінімізацію політичного впливу.

По-друге, для підвищення прозорості дисциплінарних процедур, необхідно забезпечити реальну публічність дисциплінарних проваджень, належний доступ ЗМІ записів засідань та текстів рішень Вищої ради правосуддя (OSCE, 2022; U.S. Courts, 2020).

По-третє, забезпечення гендерної рівності і репрезентативності у судовій системі також є ключовим елементом в даному контексті (U.S. Courts, 2020). Для цього необхідно аналізувати гендерний склад суддів та впроваджувати додаткові стимули та програми підтримки для жінок, особливо у вищих інстанціях.

По-четверте, необхідно чітко встановити стандарти поведінки та етики суддів (U.S. Courts, 2020). Відсутність обов'язкової сили стандартів доброчесності суддів, відображених в Кодексі суддівської етики є проблемою, тому пропоную найважливіші і найістотніші з них відобразити у нормативно-правових актах України, надавши юридичної сили з ризиком настання реальних юридичних наслідків.

По-п'яте, з прикладу США, варто також покращити обмін інформацією про судову систему, шляхом періодичної публікації звітів про ефективність судочинства, оцінювання суддів, статистику розгляду справ (U.S. Courts, 2020).

Окрім цього, Україні необхідно розпочати регулярний моніторинг суспільної думки щодо МКС. На сьогодні таких даних практично немає, але вони є критично важливими для оцінки підтримки МКС серед українців, а також для

формування адекватної правової та інформаційної політики у сфері міжнародного правосуддя.

Отримані результати мають істотне значення для міжнародних організацій, зокрема МКС в контексті формування стратегій комунікації з місцевим населенням під час виконання своїх функцій. Ефективність МКС залежить не лише від юридичних рішень, але й здатності МКС бути присутнім в інформаційному просторі та активно співпрацювати з населенням ще на етапі підготовки до розслідувань (International Criminal Court, 2007). МКС необхідно проводити прозору комунікацію, роз'яснюючи свої функції, повноваження, межі юрисдикції. При чому це стосується не лише країн в умовах ЗК, але й мирних країн, оскільки для ефективної роботи МКС важливою є міжнародна співпраця держав, а також застосування дипломатичних та політичних важелів впливу. Такі рекомендації наблизять МКС та Україну до встановлення справедливості та притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні міжнародних злочинів в умовах ЗК.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

60% of Ukrainians do not trust the Supreme Court and prioritise judicial system renewal – survey. DeJure Foundation. <https://dejure.foundation/en/60-of-ukrainians-do-not-trust-the-supreme-court-and-prioritise-judicial-system-renewal-survey>

Буняк, В. (2025, 6 січня). Понад 50% опитаних українців найбільше довіряють міжнародним та громадським організаціям у питанні доступу до правосуддя. ЗМІ для змін. <https://cs.detector.media/infospace/texts/186381/2025-01-06-ponad-50-opytanykh-ukraintsiv-naybilshe-doviryayut-mizhnarodnym-ta-gromadskym-organizatsiyam-u-pytanni-dostupu-do-pravosuddya/>

Administrative Office of the U.S. Courts. (2020). Strategic plan for the federal judiciary: Fiscal years 2020–2025 (Issue 2: Preserving public trust, confidence, and understanding). United States Courts. <https://www.uscourts.gov/file/18424/download>

Aloyo, E., Dancy, G., & Dutton, Y. (2022). Retributive or reparative justice? Explaining post-conflict preferences in Kenya. *Journal of Peace Research*, 002234332110655. <https://doi.org/10.1177/00223433211065573>

Ambach, P. (2019). *The International Criminal Court* (pp. 92–107). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781108641685.006>

Anda, F., Baker, J. C., & Tovar Garcia, E. D. (2023). Institutional trust and entrepreneurs' export behavior: An international analysis. *TEC Empresarial*. <https://doi.org/10.18845/te.v17i3.6848>

Bayz, H. (2024). The Role and Impact of the International Criminal Court in Global Justice. *OTS Canadian Journal*, 3(4), 95–109. <https://doi.org/10.58840/ots.v3i4.62>

Bernard, V., & Durham, H. (2014). Sexual violence in armed conflict: from breaking the silence to breaking the cycle. *International Review of the Red Cross*, 96(894), 427–434. <https://doi.org/10.1017/s1816383115000442>

Bienstman, S., Hense, S., & Gangl, M. (2023). Explaining the “democratic malaise” in unequal societies: Inequality, external efficacy and political trust. <https://doi.org/10.31235/osf.io/nhte2>

Bjørnskov, C., & Méon, P.-G. (2013). Is trust the missing root of institutions, education, and development? *Public Choice*, 157(3), 641–669. <https://doi.org/10.1007/S11127-013-0069-7>

Blanco, L., & Ruiz, I. (2013). The Impact of Crime and Insecurity on Trust in Democracy and Institutions. *The American Economic Review*, 103(3), 284–288. <https://doi.org/10.1257/AER.103.3.284>

Blind, P. K. (2007, June). Building trust in government in the twenty-first century: Review of literature and emerging issues. In 7th global forum on reinventing government building trust in government (Vol. 2007, pp. 26-29).

Branch, A. (2007). Uganda's Civil War and the Politics of ICC Intervention. *Ethics & International Affairs*, 21(2), 179–198. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7093.2007.00069.x>

Bukuru, J.-B., & Solntsev, A. M. (2019). The Issues of Legitimacy of the International Criminal Court in Its Relations with African Countries in the Sphere of Counteracting International Crimes. 13(2), 332–339. [https://doi.org/10.17150/2500-4255.2019.13\(2\).332-339](https://doi.org/10.17150/2500-4255.2019.13(2).332-339)

Casoni, N. C. (2022). 'The Fog that it has Drawn upon Itself'. *Reinvention: an International Journal of Undergraduate Research*, 15(1). <https://doi.org/10.31273/reinvention.v15i1.791>

Chang, E. C. C., & Chu, Y. (2006). Corruption and Trust: Exceptionalism in Asian Democracies? *The Journal of Politics*, 68(2), 259–271. <https://doi.org/10.1111/J.1468-2508.2006.00404.X>

Chapman, T. L., & Chaudoin, S. (2020). Public Reactions to International Legal Institutions: The International Criminal Court in a Developing Democracy. *The Journal of Politics*, 82(4), 1305–1320. <https://doi.org/10.1086/708338>

Cuellar, M.-F. (2003). The International Criminal Court and the Political Economy of Antitreaty Discourse. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.387340>

Danner, A. M., & Simmons, B. A. (2007). Credible Commitments and the International Criminal Court. *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/SSRN.991128>

Davidson, C. (2011). May it Please the Crowd? The Role of Public Confidence, Public Order, and Public Opinion in Bail for International Criminal Defendants. *Social Science Research Network*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2041615

DeGuzman, M. M. (2011). Choosing to prosecute: Expressive selection at the International Criminal Court. *Mich. J. Int'l L.*, 33, 265.

Detektor.ba. (2024, December 1). Kako Rusija koristi dezinformacije da diskredituje međunarodnu pravdu [How Russia uses disinformation to discredit international justice]. <https://detektor.ba/2024/12/01/kako-rusija-koristi-dezinformacije-da-diskredituje-medjunarodnu-pravdu/?lang=en>

Dutton, Y. (2017). Bridging the Legitimacy Divide: The International Criminal Court's Domestic Perception Challenge. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3016621>

Dutton, Y., & Sterio, M. (2022). The war in Ukraine and the legitimacy of the international criminal court. *Am. UL Rev.*, 72, 779.

Eberechi, I. (2009). Armed Conflicts in Africa and Western Complicity: A Disincentive for African Union's Cooperation with the ICC. *African Journal of Legal Studies*, 3(1), 53–76. <https://doi.org/10.1163/221097312x13397499736903>

ElDeeb, H. (2015). The ratification and implementation of the Rome Statute of the International Criminal Court by the Arab states: prospects and challenges. <https://bura.brunel.ac.uk/handle/2438/14595>

Eshkal, S. (2019) Assessing the impact of transitional justice mechanisms in post-conflict societies: Lessons drawn for Libya. PhD thesis, University of Sheffield.

Fadhilah, N. (2024). The Influence of Mass Media on Public Perception of Criminal Cases: A Qualitative Approach. *Journal of Strafvordering Indonesian*, 1(2), 1-5.

Gallup. (2023). Gallup World Poll: Global Indicators Database. <https://www.gallup.com/analytics/318875/global-research.aspx>

Glasius, M. (2012). Do International Criminal Courts Require Democratic Legitimacy?. *European Journal of International Law*, 23(1), 43-66.

Gryshchenko, O. (2024). Discourse: knowledge, news, and fake intertwined. *Philological Review*, (1), 4–11. <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2024.306854>

Hakimi, M. (2006). The media as participants in the international legal process. *Duke J. Comp. & Int'l L.*, 16, 1.

Harahap, A. R. J., Al-Anshori, M. F., & Kartini, K. (2022). Metode Analisis Wacana Dalam Media Sosial. *Dakwatussifa: Journal of Da'wah and Communication*, 1(2), 105–115. <https://doi.org/10.56146/dakwatussifa.v1i2.54>

Hessami, Z. (2011). What Determines Trust in International Organizations. *Research Papers in Economics*. <https://ideas.repec.org/p/knz/dpteco/1144.html>

Hoon, M. (2017). The Future of the International Criminal Court. On Critique, Legalism and Strengthening the ICC's Legitimacy. *International Criminal Law Review*, 17(4), 591–614. <https://doi.org/10.1163/15718123-01704002>

Institute for Economics and Peace. (2024). Global Peace Index 2024. <https://www.economicsandpeace.org/global-peace-index/>

International Committee of the Red Cross (ICRC). (1977). Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), and Non-International Armed Conflicts (Protocol II). <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/api-1977>

International Criminal Court. (2007). Integrated strategy for external relations, public information and outreach (Ref. ICC-PIDS-WBoR-030707-0402). https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/ICCPIDSWBOR0307070402_IS_En.pdf

International Criminal Court. (n.d.). Official website of the International Criminal Court. <https://www.icc-cpi.int/>

Ishiyama, J., Martinez, M., & Ozsut, M. (2018). Do “Resource-Cursed States” Have Lower Levels of Social and Institutional Trust? Evidence from Africa and Latin America. *Social Science Quarterly*, 99(3), 872–894. <https://doi.org/10.1111/SSQU.12474>

Ivkovich, S. K., & Hagan, J. (2015). Legitimacy of International Courts in the Aftermath of War Crimes and Crimes Against Humanity: Victims' Evaluations of the ICTY and Local Courts in Bosnia and Herzegovina. Social Science Research Network. <https://doi.org/10.2139/SSRN.2623729>

Jamal, A., & Nooruddin, I. (2010). The Democratic Utility of Trust: A Cross-National Analysis. Social Science Research Network. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3713587

Jha, C. K., & Tripathi, I. (2024). Terrorist Attacks and Trust in Institutions: Micro Evidence From Europe. Journal of Conflict Resolution. <https://doi.org/10.1177/00220027241289843>

Jianping, L., & Zhixiang, W. (2005). China's Attitude Towards the ICC. Journal of International Criminal Justice, 3(3), 608–620. <https://doi.org/10.1093/jicj/mqi056>

Justwan, F., Fisher, S. K., Kerr, A., & Berejikian, J. D. (2021). Analyzing Mass Attitudes Toward the International Court of Justice. Foreign Policy Analysis, 17(2). <https://doi.org/10.1093/fpa/oraa023>

Kowalski, M. (2011). The International Criminal Court. Reflections for a stress test on its foundations. JANUS. NET e-journal of International Relations, 110-124.

Lepsius, M. R. (2017). Trust in Institutions (pp. 79–87). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-44708-7_7

Levi, M., & Stoker, L. (2000). Political trust and trustworthiness. Annual Review of Political Science, 3, 475–507. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.3.1.475>

McAllister, J. R. (2023). Casting a shadow over war zones? Hard truths about the ICC's efforts to deter wartime atrocities. Journal of Human Rights, 22(1), 94–108. <https://doi.org/10.1080/14754835.2022.2156275>

McKay, F. (2008). Victim participation in proceedings before the International Criminal Court. Human Rights Brief, 15(3), 1.

Meernik, J. (2014). Explaining public opinion on international criminal justice. European Political Science Review, 7(4), 567–591. <https://doi.org/10.1017/s1755773914000332>

Meernik, J., & King, K. (2014). A psychological jurisprudence model of public opinion and international prosecution. International Area Studies Review, 17(1), 3–20. <https://doi.org/10.1177/2233865913515449>

Mensah, E. K. G. (2024). Assessing the Role of Media Influence and Public Perception in Legal Decision-Making. Available at SSRN 4811277.

Mishler, W., & Rose, R. (2001). What Are the Origins of Political Trust? Testing Institutional and Cultural Theories in Post-Communist Societies. Comparative Political Studies, 34(1), 30–62. <https://doi.org/10.1177/0010414001034001002>

Newton, K., & Norris, P. (2000). Confidence in public institutions: faith, culture, or performance?. Disaffected democracies: What's troubling the trilateral countries, 52,

73. <https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/9780691186849-007/pdf?licenseType=restricted>

Ochs, S. (2021). Propaganda Warfare on the International Criminal Court. *Michigan Journal of International Law*, 581. <https://doi.org/10.36642/mjil.42.3.propaganda>

Oduor, J. A., & Ikachoi, D. (2023). Social Representations of the 2011 Kenyan-Related ICC Court Proceedings by Mainstream Kenyan Print Media.

Orentlicher, D. F. (1990). Settling accounts: The duty to prosecute human rights violations of a prior regime. *Yale IJ*, 100, 2537.

Organization for Security and Co-operation in Europe. (2022). Judicial independence and accountability: International standards and OSCE commitments. OSCE. <https://www.osce.org/files/f/documents/c/5/552718.pdf>

Our World in Data. (2023). Democracy Index (Polity). <https://ourworldindata.org/grapher/democracy-index-polity>

Polunina, V. (2017). Unfinished business: Acceptance of international criminal justice in Ukraine. *International Nuremberg Principles Academy*.

Powell, E. J. (2013). Two Courts Two Roads: Domestic Rule of Law and Legitimacy of International Courts. *Foreign Policy Analysis*, 9(4), 349–368. <https://doi.org/10.1111/J.1743-8594.2012.00198.X>

Prorok, A. K., Appel, B., & Minhas, S. (2024). Understanding the Determinants of ICC Involvement: Legal Mandate and Power Politics. *International Studies Quarterly*. <https://doi.org/10.1093/isq/sqae018>

Rachmawati, I. (2018). Konstruktivisme sebagai Pendekatan Alternatif dalam Hubungan Internasional. *Paradigma: Jurnal Masalah Sosial, Politik, dan Kebijakan*, 16(1).

Reike, R. (2017). Book Review Essay: The International Criminal Court and Its Effects on Active Armed Conflicts. *Journal of Intervention and Statebuilding*, 11(4), 555–559. <https://doi.org/10.1080/17502977.2017.1380929>

Rhea, H. M., & Meldrum, R. C. (2015). United States Public Support for the International Criminal Court: A Multivariate Analysis of Attitudes and Attributes. *U. Pa. J. Int'l L.*, 37, 739.

Roach, S. C. (2013). Legitimising negotiated justice: the International Criminal Court and flexible governance. *The International Journal of Human Rights*, 17, 619–632. <https://doi.org/10.1080/13642987.2013.808193>

Sadat, L. N. (2020). Reforming the International Criminal Court: “Lean In” or “Leave.” *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/SSRN.3663343>

Sarkees, M. R., & Wayman, F. (2023). Correlates of War (COW) Project: War Data Set, version 5.1. *Correlates of War Project*. <https://correlatesofwar.org/data-sets/cow-war/>

Schabas, W. A. (2011). *An Introduction to the International Criminal Court*. Cambridge University Press.

Selvarajah, S., & Fiorito, L. (2023). Media, Public Opinion, and the ICC in the Russia–Ukraine War. *Journalism and Media*, 4(3), 760–789. <https://doi.org/10.3390/journalmedia4030048>

Simmons, B. A., & Danner, A. (2010). Credible Commitments and the International Criminal Court. *International Organization*, 64(2), 225–256. <https://doi.org/10.1017/S0020818310000044>

Školník, M. (2020). Korupce a důvěra ve veřejnou správu v postkomunistické Evropě. 12(1), 20–39. https://doi.org/10.14712/1803-8220/25_2019

Smith, J. (2003). The ICC: A forum for show trials? *Te Mata Koi: Auckland University Law Review*, 9(4), 1298–1325.

Stappert, N., & Verhaegen, S. (2024). Between Contestation and Support: Explaining Elites' Confidence in the International Criminal Court. <https://doi.org/10.31235/osf.io/nwtxj>

Steinberg, R. H. (2024). Politics and Justice at the International Criminal Court. *Israel Law Review*, 57(2), 308–350. <https://doi.org/10.1017/S0021223724000049>

Stromseth, J. E. (2009). Justice on the Ground: Can International Criminal Courts Strengthen Domestic Rule of Law in Post-Conflict Societies? *Hague Journal on The Rule of Law*, 1(1), 87–97. <https://doi.org/10.1017/S1876404509000876>

Tavadze, L., Diasamidze, I., Katamadze, N., & Davitadze, L. (2024). Modern tendencies in media discourse. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*, (1(41)). https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30032024/8123

Trahan, J. (2021). International Justice and the International Criminal Court at a Critical Juncture (pp. 123–147). Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-56470-4_6

Transparency International. (2024). Corruption perceptions index 2024. <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>

Uddin, N. (2024). Impact of Crime and Insecurity on Citizen Trust in Public Institutions: Evidence from Bangladesh. *International Journal of Public Administration*. <https://doi.org/10.1080/01900692.2024.2341149>

United Nations. (1998). Rome Statute of the International Criminal Court. <https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf>

Uppsala Conflict Data Program (UCDP). (2024). UCDP/PRIO Armed Conflict Dataset, version 24.1: Yearly Datasets covering 1946–2023. Uppsala University. <https://ucdp.uu.se/downloads/index.html#armedconflict>

V-Dem Institute. (2024). V-Dem Dataset v13: Liberal Democracy Index. <https://www.v-dem.net/data/>

Voeten, E. (2013). Public Opinion and the Legitimacy of International Courts. *Theoretical Inquiries in Law*, 14(2), 411–436. <https://doi.org/10.1515/TIL-2013-021>

Wang, Y. (2022). Analysis of the Civil Power of the News by Civil and Anti-Civil Reporting of the ICC: In Case of Brexit as News Story. *Journal of Humanities and Social Sciences Studies*, 4(4), 315-319.

Weiss, J. N. (2023). The Legitimacy, Effectiveness, and Efficiency of the ICC (pp. 113–140). https://doi.org/10.1007/978-981-99-2734-0_5

Willmott, D. (2004). Removing the distinction between international and non-international armed conflict in the Rome Statute of the International Criminal Court. *Melbourne Journal of International Law*, 5(1), 196-219.

World Bank. (2023). Worldwide Governance Indicators: Rule of Law. <https://info.worldbank.org/governance/wgi/>

World Development Indicators: GDP per capita (current US\$). <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>

World Justice Project. (2018). Rule of Law Index 2017–2018: Country Scores and Rankings. <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2017-18/>

World Values Survey Association. (2022). World Values Survey: Wave 7 (2017–2022), version 5.0. World Values Survey Association. <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSDocumentationWV7.jsp>

Zmerli, S., & Hooghe, M. (Eds.). (2011). *Political Trust: Why Context Matters*. ECPR Press.

Zvobgo, K. (2019). Human Rights versus National Interests: Shifting US Public Attitudes on the International Criminal Court. *International Studies Quarterly*, 63(4), 1065–1078. <https://doi.org/10.1093/isq/sqz056>

ДОДАТОК 1

R-код для обробки даних, побудови регресійних моделей і візуалізацій

```
install.packages("readxl")
library(readxl)

data <- read_excel("Documents/Armed_conflict_ICC_confidence_data.xlsx")
View(data)
colnames(data)
str(data)

data$Positive_confidence <- data$A.great.deal+data$Quite.a.lot

#Чи існує різниця в позитивній довірі між країнами з конфліктом і без
t.test(Positive_confidence ~ conflict, data = data)

#Чи існує різниця в негативній довірі між країнами з конфліктом і без
data$Negative_confidence <- data$Not.very.much+data$None.at.all
t.test(Negative_confidence ~ conflict, data = data)

# Створення індексу довіри
data$Confidence_index <- data$Positive_confidence -
data$Negative_confidence
t.test(Confidence_index ~ conflict, data = data)

data$conflict <- factor(data$conflict, labels = c("Збройний конфлікт
відсутній",
                                                "Збройний конфлікт наявний"))
colors <- c("Збройний конфлікт відсутній" = "#CCCCCC",
           "Збройний конфлікт наявний" = "#888888")

# Boxplot для Confidence Index
install.packages("ggplot2")
library(ggplot2)

ggplot(data, aes(x = conflict, y = Confidence_index, fill = conflict)) +
  geom_boxplot() +
```

```

scale_fill_manual(values = colors) +
labs(
  title = "Графік 1. Розподіл Індексу довіри до МКС залежно від
наявності/відсутності
збройного конфлікту (2002-2017 рр.)",
  x = "Статус конфлікту",
  y = "Індекс довіри до МКС"
) +
theme_minimal() +
theme(legend.position = "none")

# Boxplot для Positive confidence
ggplot(data, aes(x = conflict, y = Positive_confidence, fill = conflict)) +
  geom_boxplot() +
  scale_fill_manual(values = colors) +
  labs(
    title = "Графік 2. Розподіл Позитивної довіри до МКС залежно від
наявності/відсутності
збройного конфлікту (2002-2017 рр.)",
    x = "Статус конфлікту",
    y = "Позитивна довіра до МКС"
  ) +
  theme_minimal() +
  theme(legend.position = "none")

# Boxplot для Negative confidence
ggplot(data, aes(x = conflict, y = Negative_confidence, fill = conflict)) +
  geom_boxplot() +
  scale_fill_manual(values = colors) +
  labs(
    title = "Графік 3. Розподіл Негативної довіри до МКС залежно від
наявності/відсутності
збройного конфлікту (2002-2017 рр.)",
    x = "Статус конфлікту",
    y = "Негативна довіра до МКС"
  ) +
  theme_minimal() +
  theme(legend.position = "none")

```

```

clean_data <- data[!is.na(data$conf_jud_sys) &!is.na(data$corruption)
                  & !is.na(data$dem_world_in_data)
                  & !is.na(data$Peace_index),]

# Модель 1: лише збройний конфлікт
model1 <- lm(Confidence_index ~ conflict, data = data)
summary(model1)

# Модель 2: + ратифікація Римського статуту
model2 <- lm(Confidence_index ~ conflict + RS_ratified, data = data)
summary(model2)

# Модель 3: + довіра до національної судової системи
model3 <- lm(Confidence_index ~ conflict + RS_ratified
             + conf_jud_sys, data = clean_data)
summary(model3)

# Модель 4: + рівень корупції
model4 <- lm(Confidence_index ~ conflict + RS_ratified
             + conf_jud_sys + corruption, data = clean_data)
summary(model4)

# Модель 5: + ВВП на душу населення
model5 <- lm(Confidence_index ~ conflict + RS_ratified
             + conf_jud_sys + corruption + GDP, data = clean_data)
summary(model5)

# Модель 6: + рівень демократії
model6 <- lm(Confidence_index ~ conflict + RS_ratified
             + conf_jud_sys + corruption + GDP
             + dem_world_in_data, data = clean_data)
summary(model6)

# Модель 7: + Рівень безпеки та конфліктної напруги (повна модель)
model7 <- lm(Confidence_index ~ conflict + RS_ratified
             + conf_jud_sys + corruption + GDP + dem_world_in_data
             + Peace_index, data = clean_data)
summary(model7)

install.packages("car")

```

```

library(car)
vif(model7)

# Виведення всіх моделей у одній таблиці Stargazer
install.packages("stargazer")
library(stargazer)
stargazer(model1, model2, model3, model4, model5, model6, model7,
  type = "text",
  title = "Матриця регресійних результатів 1 (Models 1–7)",
  column.labels = paste("Model", 1:7),
  dep.var.labels = "Confidence index",
  covariate.labels = c("Conflict",
    "RS Ratified",
    "Confidence in Judicial System",
    "Corruption Index",
    "GDP",
    "Democracy Index",
    "Peace Index"),
  omit.stat = c("f", "ser"),
  digits = 3,
  no.space = TRUE)

```

ДОДАТОК 2

Таблиця 3. Зведені дані за країнами 2002-2017 рр., що використовувались для аналізу в середовищі R.

Country	A.great.deal	Quite.a.lot	Not.very.much	None.at.all	Don't.know	No.answer	Missing/Unknown	conflict	GDP	RS_ratified	conf_jud_sys	corruption	Peace_index	dem_world_in_data
Andorra	4,2	41,2	38	13		3,5		0	63216	1	N/A	N/A	N/A	N/A
Argentina	1,7	13,9	28,4	30,3	23,5	2,1		0	26630	1	25	39,00	2,03	9,00
Australia	8,1	42,2	38,1	8,4		3,2		0	56981	1	55	77,00	1,49	10,00
Bangladesh	16,2	31,1	15	6,8	30,7	0,2		1	6838	1	80	28,00	2,01	1,00
Armenia	4,9	25,2	22,1	19	27,1	1,8		1	16215	0	29	35,00	2,15	5,00
Bolivia	6,5	12,4	35,3	19,3	25,3	1,3		0	9985	1	22	33,00	2,00	7,00
Brazil	5,1	19,2	14,4	18,7	41,2	1,4		0	18019	1	38	37,00	2,42	8,00
Myanmar	19,9	47,1	17,7	15,3				1	6563	0	65	30,00	2,04	8,00
Canada	6,7	44,6	39,4	9,3				0	56713	1	67	8,00	1,40	10,00
Chile	10,7	35,1	29	15,9	9	0,3		0	28229	1	21	67,00	1,62	10,00
Taiwan ROC	6,3	46,9	27,8	6,3	12,7			0	N/A	0	20	63,00	1,85	10,00
Colombia	9,9	10,4	44,7	23,3	11,7			1	17653	1	25	37,00	2,85	7,00
Cyprus	7,1	33,3	25,1	12,9	19,7	1,9		0	47283	1	42	57,00	1,99	10,00
Czechia	9,1	43,5	28,4	8,8	9,9	0,3		0	49962	1	50	57,00	1,38	9,00
Ecuador (oneside)	6,2	31,3	36,3	19,3	6,6	0,1	0,1	1	13853	1	49	32,00	1,89	5,00
Ethiopia	5,4	21,1	15,1	11,9	45,9	0,4	0,3	1	2438	0	60	35,00	2,42	-3,00
Germany	7,8	49,8	22,6	5,8	12,6	1,3		0	63393	1	68	81,00	1,62	10,00
Greece	2	31,8	32,2	19,1	14,7	0,2		0	33549	1	42	48,00	1,98	10,00
Guatemala (oneside)	5,3	15,6	46,9	32,2				1	11470	1	49	28,00	2,27	8,00
Hong Kong SAR	7,4	44,4	29,6	5,6	12,9	0,1		0	65388	0	75	77,00	N/A	N/A
India	16,3	16	8,7	7,9	51,1			1	7930	0	83	40,00	2,41	9,00
Indonesia	18	41,3	26,1	9	5,5	0		1	12758	0	72	37,00	1,73	9,00
Iran	5,9	16,2	32	19	4,8	1,5	20,6	1	14041	0	N/A	30,00	2,44	-7,00
Iraq	10,5	12	21,8	36,2	17,3	2,1		1	14910	0	49	18,00	3,45	6,00
Japan	3,5	26,7	20,8	4	44,4	0,6		0	44977	1	67	73,00	1,47	10,00

Kazakhstan	13,4	40	24,1	7	13,2	2,4		0	33298	0	55	31,00	1,96	-6,00
Jordan	6,3	12,1	13,5	29	39,1			1	9289	1	N/A	48,00	2,06	-3,00
Kenya	24,9	33,1	26	9,2	6,2	0,5	0,1	1	5172	1	57	28,00	2,33	9,00
South Korea	8,6	55,3	32,9	3,3				0	46904	1	26	54,00	1,89	8,00
Kyrgyzstan	9,8	34,5	22,9	10,8	15,9	6,1		1	6088	1	37	29,00	2,15	8,00
Lebanon	1,6	9,8	36,5	44,8	6,3	1		1	15660	0	30	28,00	2,67	6,00
Libya	4,8	13,4	32,1	41,4	7,5	0,3	0,6	1	14333	1	N/A	17,00	2,99	0,00
Macau SAR	11,7	62,6	22,1	2,2			1,5	0	133549	0	N/A	N/A	N/A	N/A
Malaysia	11,4	47,7	34	6,5	0,3			1	31301	0	N/A	47,00	1,68	5,00
Maldives	9,9	30,4	31,8	9,3	18,1	0,4	0,1	0	21856	1	N/A	33,00	N/A	N/A
Mexico (oneside)	7,6	20,1	28,9	32,9	10,4	0,2		1	21964	1	32	29,00	2,47	8,00
Mongolia	7,2	20,5	28,4	12,3	31,7			0	15791	1	36	36,00	1,82	10
Morocco	4,9	24,9	50,1	20,1				0	8768	0	N/A	40,00	2,02	-4,00
Netherlands	6,3	46,1	20,4	4,9	18,5	0,6	3,2	0	68590	1	71	82,00	1,57	10
New Zealand	6,2	29,8	21,4	6,9	32,4		3,3	0	47523	1	63	89,00	1,33	10,00
Nicaragua	13	15,1	43,9	28				0	6701	1	45	26,00	2,05	6
Nigeria	16	26	25,7	15	16,8	0,2	0,2	1	5628	1	53	27,00	2,83	7,00
Pakistan	11,3	20,2	14,5	26,4	26	1,7		1	5296	0	57	32,00	2,88	7
Peru	2	8,8	30,2	54,3	3,7	0,9		1	15466	1	21	37,00	2,05	9,00
Philippines	15,2	45,4	30,8	4,5	4			1	9452	1	72	34,00	2,46	8
Puerto Rico	11,4	22,9	32,1	26		7,6		0	43078	0	N/A	N/A	N/A	N/A
Romania	6,5	20,7	22,4	18,1	32	0,5		0	36964	1	41	48,00	1,60	9
Russia	4,7	19,3	27,4	22,2	25,4	1		1	37699	0	36	29,00	3,21	4
Serbia	1,5	9,8	34	43,9	7,7	3,1		1	21782	1	45	41,00	1,88	8
Singapore	6	37,3	25,7	2,9	27,7	0,3		0	119572	0	89	84,00	1,44	-2
Slovakia	8,5	41,1	23,3	14,1	12,5	0,5		0	37273	1	39	50,00	1,65	10
Vietnam	22,2	46,3	3,3	0,8	27,4			0	11629	0	N/A	35,00	1,92	N/A
Zimbabwe	20,6	35,7	21,2	11,8	10,1	0,6	0,1	0	3295	0	66	22,00	2,28	4
Tajikistan	10,4	24,6	18,3	6,9	39,8			1	3650	1	74	21,00	2,08	-3
Thailand	11	28,5	19,7	4,8	25,5	1,8	8,7	1	21277	0	65	37,00	2,22	-3
Tunisia	2,6	8,5	29,8	37,2	17,1	0,7	4,1	1	13176	1	46	42,00	1,99	7
Turkey	8,7	27,8	35,7	19,7	6,8	1,3		1	28401	0	53	40,00	2,66	-4
Ukraine	3,9	25,7	23,6	12,7	32,9	1,2		1	17637	0	11	30,00	2,99	4
Egypt	0,8	4,6	7,1	20,7	66,7	0,2		1	15027	0	N/A	32,00	2,37	-4
Great Britain	7,5	38,8	32,4	7,2	13,4	0,1	0,5	0	54440	1	68	82,00	1,82	8
United States	4,5	29,5	49,8	13,1	0,2	2,8		1	69512	0	61	75,00	2,42	8
Uruguay	14,8	21,8	24,4	20,2	17,6	1,2		0	30108	1	41	70,00	1,74	10
Uzbekistan	21,1	39,6	20,8	6,6		10,8	1	1	8755	0	82	22,00	2,01	-9
Venezuela (oneside)	3,9	16,7	32,4	36,6	10,3			1	N/A	1	22	18,00	2,79	-3

Northern Ireland	5,3	39,6	27,1	6,9	20,9	0,1		0	96702	1	68	74,00	1,41	10
Northern Ireland	5,3	39,6	27,1	6,9	20,9	0,1		0	96702	1	68	74,00	1,41	10

Примітка: дані отримано з таких джерел: WVS (WVS, 2022), UCDP (UCDP, 2024), COW (Sarkees & Wayman, 2023), World Bank (World Bank, 2023), Transparency International (Transparency International, 2024), Gallup World Poll (Gallup, 2023), Our World in (Our World in Data, 2023)., Institute for Economics and Peace (Institute for Economics and Peace, 2024).